

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

V., Báthory-utca 24. szám.
(„Falu” Országos Földművelésügyi Szövetség)
Telefon: Automata 204-52.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt:
Egész évre 4, 1/2 évre 2, 1/4 évre 1 P

Budapest, 1933.

XIV. évfolyam, 50. szám.

1933. december 10.

A községek második kongresszusának programja

Jelentettük, hogy a *Falu Országos Földművelésügyi Szövetség* folyó évi december hó 16—17-én, *Budapest*en, az *Ujvárosháza* dísztermében (Váci-utca 62—64.) megrendezi a *községek második kongresszusát* és megtartja *rendes évi közgyűlést*.

E nagyjelentőségű megmozdulás részletes programját az alábbiakban ismertetjük:

A kongresszus legfőbb védnöke: A *Kormányzó Ur Öföméltósága*.

Fővédnökök: *József, Albrecht, József Ferenc* királyi hercegek, *Gömbös Gyula* miniszterelnök.

A kongresszus elnöke: *Mayer János* ny. miniszter, a *Faluszövetség* elnöke.

Társelnökök: *Schandl Károly*, az *OKH* alelnök-vezérigazgatója, a *Faluszövetség* elnökhelyettese; *Gróf Hoyos Miksa*, az *Orsz. Mezőgazdasági Kamara* elnöke; *Huszár Aladár*, *Budapest székesfőváros főpolgármestere*; *Gróf Somssich László*, az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* elnöke; *Sztranyavszky Sándor*, ny. belügyi államtitkár, országgyűlési képviselő.

Alelnökök: *Balogh Elemér*, a *Hangya* vezérigazgatója; *Baross Gábor*, a *TESZ* országos elnöke; *Blaa Sándor*, belügyi államtitkár; *Buday Barna*, az *OMGE* igazgatója; *Csizmadia András*, országgyűlési képviselő; *Erdélyi Lóránt*, *Pestvármegye* alispánja; *Koncz János*, a *Jegyzők Országos Egyesületének* elnöke; *Koós Mihály*, az *Országos Mezőgazdasági Kamara* igazgatója; *Krudy Ferenc*, ny. főispán; *Láng József*, a *Gazdák Biztosító Szövetkezetének* vezérigazgatója; *Marschall Ferenc*, országgyűlési képviselő, az *Országos Mezőgazdasági Kamara* h. igazgatója; *Márton Béla*, országgyűlési képviselő; *Mayer Károly*, földművelésügyi államtitkár;

Mutschenbacher Emil, az *OMGE* igazgatója; *Patacsi Dénes*, országgyűlési képviselő; *Preszly Elemér*, *Pestvármegye* főispánja; *Sámik József*, fel-

sőházi tag; *Sipőcz Jenő*, *Budapest székesfőváros polgármestere*; *Sokorópátkai Szabó István*, ny. miniszter; *Szomjas Lajos*, ny. államtitkár.

Az első nap eseményei

1933. évi december hó 16-án, délelőtt fél 11 órakor, a *Községek II. Országos Kongresszusának* ünnepélyes megnyitása. A *Kormányzó Ur Öföméltóságát*, mint a kongresszus fővédnökét üdvözli és megnyitó beszédet tart *Mayer János*, ny. miniszter, a *Faluszövetség* elnöke.

A kongresszus programját ismerteti *Schandl Károly*, a *Faluszövetség* elnökhelyettese.

Gömbös Gyula miniszterelnök beszéde.

Üdvözlések: *Huszár Aladár*, főpolgármester, *Budapest székesfőváros* nevében üdvözli a kongresszust.

Előterjesztés a kongresszus szakbizottságainak megalakítására. Előadó: *Tölgyes István dr.*, a *Faluszövetség* igazgatója.

A szakbizottságok megalakítása után a kongresszus időleges felfüggesztése. Délután 4 órakor szakbizottságok ülése az *Ujvárosháza* bizottsági termeiben.

A kongresszus szakbizottságainak munkája

I. SZAKBIZOTTSÁG.

Tárgyalja: a *községi közigazgatás, községi háztartás és tanyakérdések ügyeit*. Elnökök: *F. Szabó Géza*, országgyűlési képviselő; *Weis István*, az *OTI* vezérigazgatója; jegyző *Mayer Emil*, a „*Vasárnap*” felelős szerkesztője.

1. előadás: *Tanyakérdések*. Előadó: *Gesztelyi Nagy László*, a *Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara* igazgatója.

2. előadás: *Községi utak*. Előadja: *Förhéncz János*, aszódi községi főjegyző.

3. előadás: *Községek háztartása*. Előadja: *Koncz János*, a *Jegyzők Országos Egyesületének* elnöke.

II. SZAKBIZOTTSÁG.

Tárgyalja: a *falu kulturális és egészségügyi kérdéseit*. Elnökök: *Barla-Szabó József*, m. kir. egészségügyi főtanácsos, *Steinecker Ferenc*, egyetemi tanár. Jegyző: *Wieser Béla*, a *Faluszövetség* titkára.

1. előadás: *A falu egészségügye*. Előadja: *Téglássy Béla*, egészségügyi főtanácsos, országgyűlési képviselő.

2. előadás: *A falu kulturája*. Előadja: *Bodor Antal*, m. kir. gazdasági főtanácsos.

3. előadás: *Anyá-, csecsemő- és gyermekvédelem*. Előadja: *Keller Lajos*, a *Stefánia Szövetség* igazgatója.

III. SZAKBIZOTTSÁG.

Tárgyalja: a *falu gazdasági kérdéseit*. Elnökök: *Kaán Károly*, ny. államtitkár; *Temesváry Imre*, kincstári főtanácsos, országgyűlési képviselő; jegyző: *Szilágyi László*, a „*Magyar Szövetkezés*” felelős szerkesztője.

1. előadás: *Szövetkezeti terményértékesítés*. Előadja: *Bokor Ervin*, a *Hangya* igazgatója.

2. előadás: *Időszerű birtokpolitikai kérdések*. Előadja: *Both Dezső*, m. kir. gazdasági főtanácsos, az *Országos Központi Hitelszövetkezet* igazgatója.

IV. SZAKBIZOTTSÁG.

Tárgyalja: a *falu társadalmi kérdéseit*. Elnökök: *Krudy Ferenc*, ny.

főispán; Szabó Sándor, ny. főispán. Jegyző: Bathó Gyula, az Országos Központi Hitelszövetkezet titkára.

1. előadás: *Faluszervezés*. Előadja: Szekeres László, a Faluszövetség főtitkára.

2. előadás: *Mezőgazdasági és földmunkás ügyek*. Előadja: Steuer György, az OKH földmunkás-szövetkezeti osztályának vezetője.

3. előadás: *A cigánykérdés és a falu*. Előadja: Bognár Vince, kertai körjegyző.

A második nap programja

1933 december hó 17-én délelőtt 10 órakor a *Kongresszus folytatása*. A program a következő:

1. Schandl Károly, ny. államtitkár újból megnyitja a kongresszust.

2. Ezután következnek a *szakbizottságok határozatainak rövid ismertetése*. Előadó: Tölgyes István, a Faluszövetség igazgatója.

A Faluszövetség közgyűlése

1933 december hó 16-án délelőtt 12 órakor az Ujvárosháza nagy termében tartja meg az évi közgyűlést a *Falu Országos Földmives Szövetség*, melynek tárgysorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó.
2. 1932—33. évi működésről szóló jelentés.
3. Zárszámadás és költségvetés.
4. Esetleges indítványok.

3. A kongresszus állásfoglalása az ismertetett határozati javaslatok felett.

4. A Faluszövetség országos szervezésének jelentősége. Előadó: Berki Gyula, országgyűlési képviselő.

5. Záróbeszéd. Tartja: Schandl Károly, a kongresszus elnökhelyettese.

Bethlen István gróf harca Trianon ellen

Lapunk multheti számában méltatuk már Bethlen István gróf angolországi útjának jelentőségét és ismertettük néhány előadásának kiemelkedő vázlatát. A nagy államférfiu működését sorozatos és folyton fokozódó érdeklődés kíséri a hatalmas brit birodalom legelőkelőbb fórumain.

Harmadik előadását Londonban, a Királyi Külügyi Társaságban tartotta, amelyben kifejtette, hogy a magyar és román faj békéje az erdélyi kérdés helyes megoldásától függ. Az erdélyi kérdés megoldása nélkül Közép-Európa kis népeire vagy a keleti szláv óriás emel kezet, vagy a germán keletre nyomulás vagy egymással megégyezve, mind a kettő. Kimutatta, hogy a Népszövetség garanciája a kisebbségi kérdésben még a papiroszankciónál is kevesebb.

Az előadást követő vitában, amikor nem csak az érdeklődő jóbarátoknak válaszolt, de a kisantant érdekeit védő akadékoskodókat is leszerelte, — köztük a híres Scotus Viator angol újságíró is — a leghatározottabban leszögezte, hogy „egészen természetes, hogy vissza kell csatolni a magyar hazához az akarátuk ellen elszakított magyar lakosságot” és megállapította, hogy „nem a jogos követelések teljesítése, hanem a mai helyzet fenntartása jelent háborút.”

Befejező előadását a Balkán-bizottság rendkívüli ülésén tartotta. Lebilincselő érvelése az egész bizottság osztatlan tetszését megnyerte. Noel-Buxton lord, volt munkáspárti miniszter állapította meg az előadás végén: „Sok kiváló államférfi szólalt meg már körülünkben, de egyik sem volt kiválóbb Bethlen grófnál.” Óriási

taps kísérte Bethlen Istvánnak azt a kijelentését, hogy „azzal teszem a magyar revízió ügyét az angol közvélemény kezébe, hogy a legjobb helyre bízom a világon.”

Bethlen tiszteletére lakomát adtak az angol alsóház magyarbarát tagjai a parlament étkezőjének külön termében. A magyar politikust Hannon képviselő, az alsóház nehézipari csoportjának vezére üdvözölte. Bethlen válaszában azt hangsúlyozta, hogy „a magyar nemzet az igazi békéért és a népek kiengesztelődéséért küzd.”

Londoni lapok szerint Bethlen propagandájának nagy része van abban, hogy a trianoni békeszerződés revíziójára irányuló indítványt eddig 250 angol képviselő írta alá s a többséghez már csak 58 aláírásra van szükség.

Bethlen előadásai a rémület hullámaid zudították Csehszlovákiára. Ki tiltják a magyar lapokat, s a magyar kisebbségeket minden joguktól igyekeznek megfosztani. Maniu, a volt román miniszterelnök, Cambridgeben felelni fog Bethlen Istvánnak. A kisantant londoni követői pedig sietve jelentek meg az angol külügyminiszternél, hogy ők is informálják. Tehát mérgis mozog a föld és ébred az igazság. „A szerencse kereke megfordul egy napon” — ahogy Chamberlain, a kiváló angol politikus írja.

E tudósításunkkal kapcsolatban említjük meg, hogy Bethlen István hatalmas propagandájával egyidőben Eckhardt Tibor magyar képviselő is több előadást tartott Angliában a trianoni békeparancsról és a kisantant erőszakpolitikájáról a brit alsóház egyik előadótermében s a glasgowi

egyetemen. Eckhardt Tibor, aki a Magyar Revíziós Liga alelnöke s a magyar politikai élet egyik vezéregyénisége és szónoka, hatalmas felkészültséggel támogatja azt a már világszerte érdeklődést keltő harcot, amelyet Bethlen István vív a közöny-nyel és rosszakarattal szemben. *Ha van magyar Isten, reméljük, nem hiába.* (M. J.)

A magyar rádió nagy ünnepe...

Olvasóink nagy része saját rádióján hallgatta december hó 2-án azt a rendkívül nagyjelentőségű megnyitó ünnepséget, amely a magyar rádió életében korszakalkotó jelentőségű, a magyar kultúra fensőbbségének pedig ma már világszerte letagadhatatlan ténye. Éppen ezért nem is annyira az ünnepség lefolyásával, mint inkább jelentőségével foglalkozunk e kicsire szabott íráskunk keretében. Az ünnepségen a kormánynak három tagja is résztvett: Gömbös Gyula miniszterelnök, Fabinyi Tihámér kereskedelmi és Hóman Bálint közoktatásügyi miniszterek. A három legilletékesebb közéleti tényező. Gömbös Gyula azt mondta: „Az új magyar rádió kiáltó jeladás a világegyetben: van itt a Dunavölgyben egy lélekben csonkítatlan ezeréves nemzet.” És hozzátette: „Ennek a tölcsernek, amelyen keresztül száll az üzenet: erős és tiszta legyen a hangja. Olyan erős, hogy felfigyeljen rá az egész világ, olyan tiszta, hogy a lelkek megértsék, átérezzék az igazat. Mert a kis népek hangját a hatalmasok csak akkor hallják meg, ha ez a hang tiszta és erős. Fabinyi kereskedelemügyi miniszter azt szögezte le, hogy „a tudásnak, munkának, kulturának, a magyar élniakarásnak, a magyar nemzeti géniusznak jelképe ez a nagy adóállomás.” Hóman Bálint közoktatásügyi miniszter pedig megállapította, hogy „a rádió, mint a technika korszakos vívmánya, a művelődés és erkölcsi értékek gyarapítója. Hallgatósága általános műveltségének fejlesztésével megbecsülhetetlen szolgálatot tesz a nemzeti gondolatnak.” Ezekre a nagy elgondolásokra válaszolt a Magyar Rádiótársaság igazgatója, amikor ezeket mondta: „Ismerjük feladatunkat és látjuk a végcél.” A magyar kultúra felelősségteljes harcának ebben a lélekemelő jelenetben büszkén és megelégedéssel jegyezzük fel ezeket az irányadó megállapításokat. A magyar ezeréves határt megcsonkíthatták, hadseregünket megnyomoríthatták, tönkretelhetők földművelésünket, iparunkat, kereskedelmünket, kitilthatják könyveinket, lapjainkat, a 120 kilowattos adóállomás hangját fel nem tartóztathatják, az szerterepül a világ minden részére... Csak erős és tiszta legyen a hangja. És egy pillanatra se tévessze szem elől a kötelességet. Akkor van fegyverünk és lesz szavunk is...

BELPOLITIKA

Képviselőház

A képviselőház november hó 28-iki ülésén folytatták a *gazdavédelmi rendelettel kapcsolatos* törvényjavaslat vitáját. A szónokok sorából *Létay Ernő* azt hangsúlyozta, hogy a javaslatért hálás lehet a gazdatársadalom. Kéri a pénzügyminisztert, *terjessze ki az adósvédelmet a nem védett birtokokra is* és a javaslat kedvezményeiben részesítsék az egész társadalmat. Szeretné, ha a régi kisbirtokosokat, akik földjüket elvesztették, állami segítséggel visszahelyeznék birtokaikba. *Pintér László* szerint a javaslat olyan ut felé mutat, mely a végleges rendezés felé vezet, ezért elfogadja. *Fenyő Miksa* — a gyáripar képviselője — a javaslatot helyeselte és elfogadta.

A pénzügyminiszter beszéde

A november hó 29-iki ülésén, a javaslat folytatólagos vitája során, *Patácsi Dénes* arra hívta fel a figyelmet, hogy a védettség alá nem eső jó hizemű gazdaadókat kiméletlenül elárverezik. Ez ellen intézkedést kér.

Ezután *Imrédy Béla* pénzügyminiszter válaszolt a vita során elhangzott észrevételekre, majd utalt arra, hogy a közel jövőben *elkerülhetetlenül szükséges lesz a pénzügyintézetek egyharmaddal való apasztása*, hogy e révén üzleti költségeik 20—25 százalékkal lefaragtassanak és így a jövőben szükségessé váló kamatcsökkentést a maguk erejéből viselhessék el. A miniszter bejelentette azt is, hogy rövidesen megtörténik az adósvédelmi rendeletben felvett *közfelügyeleti és hitelezőfelügyeleti* szerv megalkotása, megoldják az *egységesség kérdését* és foglalkoznak a *kisbirtokok helyzetének tisztázásával*. A *kataszteri tiszta jövedelem tizenötötöröszén alul eladódott gazdákkal* kapcsolatban kijelentette, hogy a pénzügyintézetek megnyugtatták őt abban a tekintetben, hogy méltányosságot fognak gyakorolni, egyébként is gondoskodni fog arról, hogy a visszaszolgáltatás ezen a téren kiküszöböltesse.

A vita további során *Lukács Béla* a jóhizemű kezésekre kért védettséget. *Vay Miklós* báró erélyes intézkedéseket sürgetett a belső árak és a vámok leszállítására.

A vita befejezése után a Ház *elfogadta a javaslatot*, majd interpellációk és azokra adott válaszok hangzottak el.

A november hó 30-iki ülésén harmadik olvasásban is elfogadták a *gazdaadósságok rendezésével kapcsolatos hitelműveletről* szóló törvényjavaslatot, utána pedig áttértek a *Nemzeti Bank alapszabályainak módosításáról* szóló törvényjavaslat tárgyalására. A javaslat lényege az, hogy *száz millió pengő erejéig adósvéj ellenében a Nemzeti Bank hitelt nyújt*

Gömbös Gyula miniszterelnök rádióbeszédével nyitja meg az új budapesti adóállomást.

az államnak a gazdaadósságok rendezésének céljaira.

A december hó elsejei ülésén *Imrédy Béla* pénzügyminiszter felvette azt a kérdést, mi történt volna, ha a gazdaadósságok kérdését nem tudtuk volna megfelelően rendezni? Ebből a likvidációknak, árveréseknek végeláthatatlan folyamata állott volna be, soha nem látott értékrombolással.

A miniszter beszéde után a javaslatot megszavazták, majd áttértek a *nyugdíjtörvényjavaslat* tárgyalására. A javaslat intézkedéseit *Kálnoki Bedő Sándor* előadó ismertette.

A Ház december hó 2-án, szombaton nem tartott ülést.

A december hó 4-iki ülésén, a nyugdíjtörvényjavaslat vitája során, *Berki Gyula* kijelentette, hogy a csonkaországnak jelenleg 122.000 nyugdíjasa van. Egészen természetes tehát, hogy a személyi kiadásokat csökkenteni kell. A javaslatot elfogadja. *Wolff Károly* a kereszténypárt nevében a javaslat ellen foglalt állást.

A miniszterelnök beszéde

Ezután *Gömbös Gyula* miniszterelnök állott fel szólásra. Megállapította, hogy a fölösszámú tisztviselőket el kell bocsátani. Már pedig csak a minősítés alapján való elbocsátás lehet helyes. Nem mondhatjuk azt, hogy a *tisztviselői kar százpercentig jeles*. Minden minisztériumban vannak ugyanis tiz-tizenöt, akik az igát húzzák, akik a munkát jelentik, de vannak olyanok, akik protekció útján jutván be, tehetség és szorgalom nélkül teljesítik szolgálatukat. Természetes tehát, hogy ezeket kell kiküszöbölni. A miniszterelnök arra kérte a Ház tagjait, hogy a nyugdíj-

törvényjavaslatot ne pártpolitikai, hanem magasabb szempontból tekintsék és járuljanak hozzá.

*Milota*y István *Bethlen* István és *Eckhardt* Tibor iránt legőszintébb elismerését fejezte ki azért a *reviziós harcért*, melyet most Angliában folytatnak.

A miniszterelnök visszaérkezett az ausztriai vadászatról

Gömbös Gyula miniszterelnök és *Kállay* Miklós földművelésügyi miniszter november hó 30-án este érkeztek vissza ausztriai tartózkodásukról, ahol mint magánemberek vadászaton vettek részt. A miniszterelnök kijelentette, hogy utazásával meg van elégedve, mert *alkalma volt az osztrák kancellárral ismét megbeszélni a két országot közösen érintő ügyeket*.

Uj szövetségben tömörültek a nagybirtokosok

Az elmúlt héten Budapesten megalakult a *Földbirtokosok Országos Szövetsége*, amely elnökévé *Zichy Aladár* gróft választotta meg. Az alakulásban *főként nagybirtokosok* vesznek részt. Az alakuló ülésen megjelent *Prónay György* báró, *Osztróluck*y Miklós, a Montenuovo hercegi uradalom kiküldöttje, *Radvánszky* Antal báró, *Teleki* Gyula gróf, *Mándy* Sámuel, a különböző felekezetek egyházi birtokainak képviselői és még mintegy ötven nagybirtok és uradalom. Az új alakulás szerint a *legsürgősebben a bérlőkérdést kell megoldani*; szerintük ugyanis a mai állapotban a terheknek sokkalta nagyobb részét hordozzák az uradalmak, semmint az méltányos lenne.

„A kisgazdák földjeinek nem szabad megmozdulni!”

December hó 3-án tartotta vitéz *Kenyeres* János képviselő beszámolóját *Karcagon*, melyen *Kállay* Miklós földművelésügyi miniszter is megjelent. A miniszter a gazdatartozások rendezéséről szóló javaslatl kapcsolatan bejelentette, hogy a kormány *tanulmányi bizottságot küld azokra a helyekre, amelyeken az átlagosnál rosszabb állapotok uralkodnak*. Az agrárrolló tekintetében felfogása sze-

„Magyar Rádió Hétfő” Rádió Kiállítás

december 2-től 10-ig.

Kossuth Lajos-utca 9. (Holczér ház)
nyitva délelőtt 9 órától este 11 óráig
Nyilvános Studio előadások, rádióüzenetek.

Belépőjegy a kiállítási pénztárnál 50 fillér. Kedvezményes belépő-jegy 30 fillérért a dohánytörzsdékben, rádiókereskedőknél, hirdapoknál kapható.

rint az a feladat, hogy a *termények árszintjét emeljük*. Minden megmozduló földnek a kiszáradta kezébe kell kerülnie. A kiszáradt kezén levő földnek ellenben *egyáltalában nem szabad megmozdulnia, mert az ő helyükbe nincs kit odaállítani*. A gazdaadósságok után következő probléma az *olcsóbb kölcsönök nyújtása*, a szék-házépítési, fagykár-, vetőmag-, hízalási kölcsönakciókból keletkezett bizonytalanságok megszüntetése, illetve rendezése. Majd bejelentette, hogy programba vette a *Tisza felső folyásának, a Körösnek és a Szamosnak hajózhatóvá tételét*. Amennyiben e munkák megvalósulnak, *következik a Duna—Tisza-csatorna megépítése*.

Délután Szolnokra ment át Kállay Miklós miniszter és ott résztvett a városháza nagytermében rendezett Duna—Tisza-csatorna értekezleten.

VILÁGKRÓNIKA

A *spanyol választásokon* — mint jelentették — a jobboldali érzésű pártok abszolút többséget kaptak. Ez a körülmény a munkásság körében olyan nagy izgalmat keltett, hogy a kormány december hó 3-án kénytelen volt kihirdetni az ostromállapotot. A kormányhatározat hangsúlyozza, hogy minden forradalmi kísérletet, jöjjön az bármily párt részéről, könyörtelesen elfojt.

Litvinov orosz külügyi népbiztos amerikai tárgyalásainak befejezése után, visszatért Európába és Rómába utazott, ahol Mussolini olasz miniszterelnökkel folytat megbeszéléseket.

Az állami tanítók kívánságai

Az *Állami Tanítók és Óvónők Országos Egyesülete* december hó 2-án Budapesten közgyűlést tartott. *Galla* Endre elnöki megnyitóbeszéde után *Petri Pál* államtitkár emelkedett szólásra, aki utalt arra, hogy eddig 5100 népiskolai objektum készült el és 4900 felépítése van a jövőben tervezve, ezeknek felépítésére lassan sor kerül, mert *Hóman Bálint* kultuszminiszter iskolaépítési programját nagy elődjéhez méltóan megvalósítja. Az államtitkár ígéretet tett, hogy a tanfelügyelői intézmény megreformálásánál a tanitóság nagyobb arányban fog szerephez jutni.

A közgyűlés a következő határozati javaslatokat hozta: Kéri, hogy a helyettes tanítói állásokat szüntessék meg és a *helyetteseket mint segéd-tanítókat* alkalmazzák. A tanitóság tiltakozik a nyugdíjrevisió tervezete ellen és kéri a szolgálati pragmatika megoldását. A tanitótársadalom régi óhaja, hogy *minden arra érdemes tanítót harmincévi szolgálat után vegyék fel a VII. fizetési osztályba*.

Két százalékos kamattérítés illeti meg azt az adózót, aki folyó adó tartozását december hó 15-ig kiegyenliti

A pénzügyminiszter 1933. évi 162.672. szám alatt rendeletet adott ki a *2 százalékos kamattérítés kiterjesztése tárgyában*.

A rendelet szerint a folyó évi január hó 3-án kiadott 178.000—1932. számú rendelet a pontos adófizetők részére a folyó évi adó tartozásukra tényleg befizetett tőkeösszeg után *2 százalékos kamattérítést biztosít*. Ez a kedvezmény ahhoz a feltételhez van kötve, hogy az adó tartozás és pedig úgy az esetleges hátralék, mint a folyó évi előírás november hó 15-éig teljesen kiegyenlítették. Minthogy azonban az olyan adófizetők, akik az előző évnegyedről hátralékban nincsenek, avagy az előző évnegyed végéig fennállott hátralékukat az évnegyed első havának 15. napjáig kiegyenlítik, az együttesen kezelt köz-

adóikat, valamint az egyéb negyedévi részletekben fizetendő köztartozásuknak negyedévi részleteit kamatmentesen minden hó 15-éig egyenlő havi részletekben is fizethetik, az *ilyen adózók fizetési kötelezettségüknek teljes mértékben eleget tesznek, ha adóelőírásukat december hó 15-éig egyenlítik ki*.

Azokat az adózókat tehát, kiknek kamatmentes havi részletfizetésre van igényük, megilleti a *2 százalékos kamattérítés is abban az esetben, ha a folyó adó tartozásukat december hó 15-éig kiegyenlítik*.

A miniszter tehát elrendeli, hogy a folyó évi tartozásra tényleg befizetett tőkeösszeg után számított *2 százalékos kamattérítést a községi közlegek jóváírják*.

Nem kényszerítik a falu népét ügyvédhez, ha okira van szüksége

A zugirászatról szóló törvényjavaslat a kisemberek érdekeit védi — Rendezni kell a népház-kölcsönök ügyét — A Faluszövetség választmányi ülése

A „Falu“ Országos Földművelésügyi december hó elsején, délután fél 6 órakor, Budapesten, Báthory-utca 24. szám alatti székházának tanácstermében *igazgatóválasztmányi ülést* tartott több, nagyfontosságú kérdésben.

Az ülésen résztvettek: *Mayer János* ny. miniszter, elnök; *Schandi Károly* ny. államtitkár, elnökhelyettes; *Bodó János*, farkasfalvi *Parkas Géza*, *Rubinek István*, *F. Szabó Géza* és *Váry Albert* országgyűlési képviselők; *Szomjas Lajos* ny. államtitkár; *Malcoms Gyula* báró földbírtokos; *Weis István*, az OTI vezérigazgatója; *Éhn Kálmán*, *Greskovits József*, *Krudy Ferenc* és *Szabó Sándor* v. országgyűlési képviselők; *Vécsey Miklós* báró szadai, *Kopa Károly* monori főszolgabírók; *Bodor Antal* egyetemi m. tanár; *Konez János* esepeli főjegyző, az országos jegyzőegyesület elnöke; *Wanke Gusztáv*, az OKH elnöki osztályfőnöke; *Chrappán István*, *Kussbach Ferenc* és *Szekerés Bónis* igazgatóválasztmányi tagok.

A Faluszövetség tisztviselőkara részéről *Tölgyes István* igazgató, *Szekerés László* főtitkár és *Wieser Béla* titkár vettek részt az ülésen.

Elnöki megnyitó

Mayer János elnöki megnyitójában röviden méltatta az ülés napirendjén szereplő kérdések jelentőségét. Utalt a december hó 16—17-én megtartandó *második községi kongresszus*

fontosságára és azokra az okokra, melyek az öt esztendővel ezelőtt — 1928-ban — első ízben rendezett kongresszus folytatását szükségessé tették. A zugirászatról szóló törvényjavaslat kapcsolatban — mely egyébként a legközelebbi napokban a képviselőház elé kerül — állást kell foglalnia a Szövetségnek, mert a *javaslat elgondolásainak helytelen értelmezése következtében nyugtalan-ság észlelhető a falusi nép körében*. Bár a törvényjavaslat nem tartalmaz olyan intézkedéseket, melyek jogosulttá tennék az aggodalmat, mégis fel kell emelnünk szavunkat azok ellen, akik új ügyvédi munkaterület teremtése miatt 25—30 kilométerekre, ügyvéddel rendelkező helységekre utaztatnák a falvak népét. Végül a választmány elé kerül a *falusi népház kölcsöntartozásainak ügye*, mely nem kevésbé fontos kérdés kulturális, szociális és anyagi szempontból egyaránt.

A helyesléssel kísért és tapssal fogadott elnöki megnyitó után *Tölgyes István* igazgató teljes részletességgel beszámolt a *községek második kongresszusának* és a *Faluszövetség közgyűlésének* nagyarányú előkészítő munkálatairól, a kétnapos programról és előadása végén jóleső érzéssel állapította meg, hogy a *kongresszus iránt — a súlyos viszonyok ellenére*

is — a községek részéről rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg: a kongresszus sikere tehát már biztosítva van. Ez a komoly és széleskörű érdeklődés a Faluszövetség munkássága iránt megnyilvánuló bizalom újabb beszédes bizonyítéka. (A kongresszus és a közgyűlés részletes programját lapunk vezető helyén közöljük. A szerkesztő.)

Mi van a zugirásatról szóló törvényjavaslatban?

A nagy figyelemmel kísért előadás után Koncz János csepeli főjegyző nyújtott tájékoztatást a zugirásatról szóló törvényjavaslat felől. Megállapította, hogy a javaslat a községi jegyzők okiratszerkesztési jogát érintetlenül hagyja. Ezt a jogot egyébként több régi törvény kifejezetten elismeri. Szó sincs tehát arról, hogy a falusi nép a javaslat törvényerőre való emelkedése után minden esetben ügyvédhez fordulni kényszerülne. A mostani helyzet fennmarad, változás csupán annyi, hogy a javaslat gátát vet a falusi életben sűrűn előforduló zugirászatnak, a díjazásért végzett korcsmai okiratszerkesztésnek. Szükségesnek tartaná annak a kimondását, hogy a bíróságok ne fogadjanak el olyan okiratot, melyen felismerhető a hozzánemértő zugirász kezemunkája.

A vita során Váry Albert országgyűlési képviselő ismét hangsúlyozta, hogy a törvényjavaslat nem vette el a jegyzőktől a magánmunkálatokat, sőt megvédte. A jegyző a jövőben megszabadul a falun levő zugirászatoktól, elcsapott végrehajtótól, stb., akik eddig pénzért vállalták okiratok szerkesztését. A falusi nép szempontjából egyenesen megnyugtató, hogy a községben a hozzáértő jegyző — ha van, az ügyvéden — kívül más díjazásért okiratot nem szerkeszthet.

Schandl Károly ny. államtitkár azt hangoztatta, hogy e törvényjavaslatnál nem ügyvédekről, nem jegyzőkről, hanem a falusi polgárság érdekeiről van szó. Ezek a nagy érdekek kívánják meg tőlünk, hogy ne engedjünk a falusi polgárságra újabb terheket róni. Bár a törvényjavaslat nem ad okot nyugtalanságra, mégis nélkülözzük benne annak a kifejezett megállapítását, hogy a jegyzők magánmunkálatait nem érinti a törvény. A Szövetség intézzen tehát ilyen szellemű felterjesztést a belügy- és igazságügyminiszterekhez, másrészt kérje meg a minisztereket, nyugtasák meg leiratilag a falvak népét afelől, hogy okirataikat a jövőben sem kell ügyvédnél csináltatniok.

Mayer János nv. miniszter bezárva a vitát, helyeslően megállapította, hogy a zugirásatról készülő törvény meg fogja akadályozni a hozzá nem értő, avatatlan emberek ilyen természetű munkavállalását. A zugirászok

által készített okiratok sokszor rendkívül súlyos kárt okoztak. A Faluszövetség ebben a kérdésben nem foglalt állást sem a jegyzői kar mellett, sem az ügyvédi kar ellen, csupán egyetlen szempontot mérlegel: a falusi lakosság érdekeit. Nem lehet és nem szabad megengedni, hogy a kisemberek 30—35 kilométerre szekerezzenek, vagy gyalogoljanak, míg elérnek egy ügyvédet. Nem hajlandó elfogadni az ügyvédi kamarának azt az érvelését sem, hogy új munkaterületet szeretnének teremteni a falvakban. A mi népünk vállára új terheket rakni már nem lehet. Valamennyi társadalmi réteggel szemben tisztelettel viseltünk, de védekeznünk kell minden olyan törekvés ellen, mely a falusi nép újabb megterhelését jelentheti.

Mayer János lelkes tapsal fogadott szavai után a választmány hozzájárult Schandl Károly és Koncz János indítványaihoz.

Rendezni kell a népházkölcsönöket!

Ezután a népházak kölcsöntartozásainak ügye került szórvegre. A kérdést Wieser Béla titkár ismertette. A Faluszövetség a múltban a földmivvelésügyi minisztérium támogatásával kulturházipítési akciót bonyolított le, melynek során az ország számos helyén épültek ilyen intézmények. A kulturházak körül — melyeknek szép és fontos hivatást kellene betölteniök — az utóbbi években mind több és több baj merült fel. Az a támogatás — mely részben segélyből, részben alacsony kamatozású kölcsönből állott — rendszerint nem fedezte teljesen az építkezési költségeket. Ezért társadalmi mozgalmak, vagy kölcsönök felvétele útján szerezték meg a hiányzó összegeket, abban a reményben, hogy a rendezendő előadások, mulatságok jövedelméből és italmérési engedélyek hasznából fizetik vissza. A számítások azonban nem

Pesten már a betlehemes-játékot is gramofon-muzsikával kísérik.

Minden hangszert

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hírneves Reményi Mihály

hangszertelepén. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

minden esetben váltak valóra. Sokszor az lett a dolog vége, hogy az a néhány lelkes ember, aki személy szerint vállalta a garanciát a kölcsönök felvételénél, súlyos veszteségeket szenvedett, sőt teljesen tönkrement. Ahol csak államkölcsön terhelte a kulturházat, ott még kedvezőbb volt a helyzet, mert halasztások kieszközölésével ideig-óráig sikerült elhárítani a veszedelmet. A kulturházak vezetésében is sok hiba fordult elő. Mindezeknél fogva elsőrendű kérdés, hogy a már meglévő kulturházak hivatásukat zavartalanul folytathassák. Az adósságokat oly módon kellene rendezni, hogy a kölcsönök hosszulejárata hitelekékké konvertáltassanak. Például szolgálhat erre az iparosszékházak kölcsöneinek, 1931-ben, törvényhozási uton történt rendezése. amikor is a kölcsönöket 9.6 százalékos annuitású hosszulejárata kölcsönökké alakították át és egyszersmind kimondották, hogy a kereskedelmi miniszter bizonyos összegű terhet tárcája terhére átvállalhat. Szükségeses továbbá az is, hogy bizonyos felügyeleti hatóságot is kapjanak a kulturházak.

A vita során Koncz János csepeli főjegyző arra utalt, hogy a községek évente bizonyos összegeket kötelesek a iskolán kívüli népművelés céljaira átengedni. Ezek az összegek a községek költségvetésében szerepelnek. Meg kellene keresni a módját annak, hogy ezekből az összegekből bizonyos hányad a kulturházak kölcsöneinek törlesztésére fordítottassék annyival is inkább, mert az iskolán kívüli népművelési bizottságok előadásait a kulturházakban rendezik.

Graskovits József ismertette a csongrádi kulturház ügyét, előadta, hogy 400 pengő adót vetnek ki a kulturházra azzal az indoklással, hogy italmérési engedélyje van. A kulturház egyetlen jövedelmét az italmérési engedélyből kamja, ebből a jövedelemből kell javításokat eszközölni, stb és ezt is adóban viszik el. A csongrádi kulturházon 8000 pengős adósság van, melyet a város hitelezett. Ezért az összegért most — mint kezes — egyedül ő felel.

Malcoms Gyula báró azt indítványozta, hasson oda a Faluszövetség, hogy az iskolán kívüli népművelési bi-

zottság céljaira átengedett összegek-ből intézményesen biztosítsanak bizonyos hányadot a kulturházaknak.

Koncz János dr. azt kívánta, hogy a pénzügyi hatóságok kíméletet gyakoroljanak a kulturházakkal szemben a bírságolások terén.

Éhn Kálmán sajnálattal állapította meg, hogy a kulturházak sok helyen üresen állnak, anyagi okok miatt, nem fűtik, nem irányítják azokat. Sürgősen abba a helyzetbe kell hozni a kulturházakat, hogy hivatásuknak ismét megfeleljenek.

Bodor Antal szerint össze kell állítani a kulturházak kataszterét.

Mayer János elnök a vitát bezárva, határozatilag kimondotta, hogy a Szövetség összeírja a kulturházak terheit; felterjesztéssel fordul a földművelésügyi miniszterhez, melyben megfelelő összeget kér a kulturházak terheinek enyhítésére; törvényjavaslatot kér a kulturházakat terhelő kölcsönök rendezésére, végül kéri, bizassék meg a Faluszövetség a kulturházak felügyeletével, hogy azok hivatásuknak megfelelően a falu gazdasági és kulturális céljait szolgálhassák.

Az ülés az elnök zárószavaival ért véget. (m. e.)

December 15-ig lehet kérni védett birtokká nyilvánítást

A hivatalos lap november hó 30-iki száma rendeletet közöl, amely szerint a védett birtokká nyilvánítás kérelmezésének határidejét a kormány december 15-ig meghosszabbította.

E rendelet egyben a gazdavédelmi alaprendelet egyes rendelkezéseit az alábbiak szerint módosította: 1. A bíróság a védetté nyilvánítás iránt beadott kérvényt annak hiányos fölszerelése miatt nem utasíthatja vissza, hanem csupán hiánypótlás végett adhatja vissza.

2. A birtok védetté nyilvánítható a kataszteri tiszta jövedelem tizenötöszrösét meg nem haladó terhelés esetében is, ha a birtok egy-egy katasztrális holdjára legalább 250 pengő jelzőlogos teher esik.

3. Végül a rendelet attól feltételezeten, hogy az egyéb előfeltételek fennforognak, lehetővé teszi a védetté nyilvánítás szempontjából egyes olyan terheknek figyelembevételét is, amelyek az alaprendelet hatálybalépésének napján, 1933 október 24-én, még nem voltak bekebelezve, de amelyekre vonatkozólag a követelés ranghelye, e nap előtt érkezett beadvány alapján, a telekkönyvben már fel volt jegyezve.

*

A gazdaadósságokról szóló ismeretes kormányrendeletnek azt az intézkedését, amely tilalmazza a védett birtokoknak újabb jelzáloggal való megterhelését, egyesek teljesen tévesen magyarázták. A helytelen magyarázatok szerint ugyanis a védett birtok tulajdonosa még azokat a kisebb hiteleket sem veheti majd igénybe, melyeknek igénybevétele a rendes gazdálkodással vele jár. Pedig a rendelet akkor, amikor bizonyos követeléseket a védettség tartama alatt is nemcsak perelhetőknak, hanem elégrehajthatóknak is nyilvánított, éppen azt a célt kívánta szolgálni, hogy ezekhez a kisebb, a gazdálkodás vitelével velejő hitelekhez a védett gazda is hozzájuthasson és a teljes hitelhiány következtében gazdálkodása vitelénél zavarba ne jöjjön.

Igy például kimondja a rendelet, hogy a 25 pengőt meg nem haladó követeléseket a védett gazdával szemben is akadály nélkül érvényesíteni lehet. Körülbelül ennyi az a hitelkeret, amire a kisgazdának fűszerárak bevásárlásánál, gazdasági eszközei megjavításánál, például szekere megvásárlásánál stb. céljaira szüksége van. Ezt a kisebb hitelt tehát a védettség tartama alatt is meg fogja

Újabb intézkedések a gazdavédelmi rendelet kiegészítésére

A gazdatartozások rendezése az életben a már megjelent kormányrendeletek dacára számos kívánni valót hagyott hátra, amiknek figyelembevételével a pénzügyminiszter december hó 3-án kelt 2600/1933. sz. rendeletében további utmutatást ad, egyrészt az alaprendeletek alkalmazása tekintetében s másrészt a kedvezményeket kiterjeszti, illetve azok igénybevételét megkönnyíti.

A leglényegesebb intézkedése ennek a rendeletnek az, hogy úgy a mezőgazdasági, mint az egyéb jövedelmek megállapításánál, amelyek eddig egyrészt a kataszteri tiszta jövedelem alapján, másrészt az 1933. évi adóalap szerint voltak megállapítva, lehetőséget ad ahhoz, hogy ezek a jövedelmek a valóságnak megfelelő nagyságban legyenek a rendelet alkalmazása tekintetében figyelembe vehetők. A mai élet, sajnos, olyan, hogy az emberek 99 százaléka máról-holnapra él. Aki nek ma valamilyen iparágból keresete van, holnap esetleg már munkája sincs, a mezőgazdasági jövedelem pedig már a dolog természeténél fogva is olyan, hogy tekintet nélkül a katasz-

kapni a gazda. De még ennél nagyobb összegű tartozást is be lehet hajtani a védett gazdán akkor, ha az ipari munka díja. Nyugodtan fog tehát csizmát készíteni a megbízható gazdának a csizmadia, vagy kabátot a szabó akkor is, ha az illető védetté nyilvánított birtok tulajdonosa.

Egyébként pedig a helyzet az, hogy az a gazda, aki annyira el van adósodva, hogy a védettség kérelmezésére jogosult, a mai gazdasági viszonyok között nagyobb hitelre, akár jelzálogos kölcsönre, akár váltókölcsönre ugysem számíthatna, ha birtokát nem is nyilváníttatná védettnek. Csak azért, tehát, hogy hitelképességét veszélyezteti, egy kisgazdának sincs oka a védettség kérelmezésétől idegenkedni és azok, akik ezt eddig bármi okból nem tették, bár joguk van rá, hogy kérjék, igen helyesen cselekszenek, ha a kérvény benyújtására megszabott újabb, december 15-ig meghosszabbított határidő alatt beadják az illetékes járásbíróhoz kérvényüket. Különösen jól teszik ezt azok a gazdák, akiknek a multból adóhátralékuk van, mert azt a kedvezményt, hogy adóhátralékukat tizévi részletekben kamatmentesen fizethetik, csak a védett birtokok tulajdonosai kaphatják meg.

terti tiszta jövedelem nagyságára, az egyik évben szép termés van, a másikban pedig még a költségeket sem tudja a gazda megkeresni. Emiatt azután nagyon gyakori az olyan eset, hogy pl. valakinek az 1932. évi tényleges állapot alapján mérséklésből eredő jövedelemadóalapját 1933. évre egy magas összegben állapították meg, holott bár 1932-ben a bércepléssel szépen keresett, ez évben ugyszólván semmi jövedelme, keresete nem volt. Ezeket a visszasságokat kívánja a rendelet kiküszöbölni, midőn elrendeli, hogy mezőgazdasági jövedelemként nem a kataszteri tiszta jövedelem négyszeresét, illetve kétszeresét, hanem a mezőgazdasági jövedelem után kivetett jövedelemadó 1933. évre megállapított alapját lehet számításba venni, ha ez a kataszteri tiszta jövedelem kétszeresét, illetve négyszeresét meghaladja, sőt ezen túlmenően, ha a gazdaadós az adóhivatalnál igazolja, hogy tényleges mezőgazdasági jövedelme még az adóalapot is meghaladta, úgy a jövedelemmegosztás megállapításánál ez a nagyobb jövedelem veendő számításba. Ilyen esetekben az 1933. évi jövedelemadóalapnak, vagy az ezt is meghaladó tényleges jövedelemnek a nagyságát az illetékes adóhivatal bizonylatával kell igazolni, amely bizonylatot a fél kérelmére az adóhivatal bélyeg- és költségmentesen köteles kiadni.

Abban az esetben pedig, ha a nem

Dollár és fontra

szóló zálogleveleket, kötvényeket pengő ellenében vesz és elad, valamint ezekre kölcsönt folyósít: **Barna-bank**, Budapest. V., Nádor-u. 26. Tözszével szemben. Telefon: 213—16, 104—67.

mezőgazdasági jövedelemforrása a gazdaadósok már 1932. évben bedugult és mégis az adórögzítés folytán a jövedelemadóalap a gazdaadós terhére 1933. évben is megvan állapítva s így emiatt ezen megszünt jövedelemforrásból származó jövedelem a mezőgazdasági jövedelmét meghaladja, ez esetben a gazdaadós, ha ezt a körülményt az adóhivatalnál hitelt érdemlően igazolja, úgy a megszünt jövedelemforrásból származó és a rögzített adóalapban foglalt jövedelem az adóhivatal rendeletére a jövedelemmegosztási kimutatásba nem veendő fel, vagyis figyelmen kívül hagyandó.

Egy másik kedvezmény, amit az a rendelet az ismeretes gazdavidelmi rendelettel kapcsolatban megállapít: az, hogy a törpe-, vagy kisbirtokosoknak, vagy házas birtokok tulajdonosnak a gazdaságnak megfelelő létszámú állatokkal végzett fuvarozásból eredő keresetét a jöve-

delem-megosztás szempontjából mezőgazdasági jövedelemnek kell számítani, még pedig olyan összegben, ahogy az általános kereseti adóalap 1933. évi megállapításánál az ilyen fuvarozásból eredő kereset megállapított.

Megállapítja továbbá a rendelet, hogy azoknak a mezőgazdasági munkásoknak mezőgazdasági jövedelme, akik az alkalmazottak kereseti adója alá nem esnek, évi 200 pengővel veendő számításba a gazdatartozások rendezése tárgyában kiadott rendeletek szempontjából még akkor is, ha egyéb, például ipari foglalkozást is vállalnak.

Mint hogy a mezőgazdasági bérletekből származó jövedelemnek mezőgazdasági jövedelemként figyelembe vehető összege tekintetében számos vita merült fel, ezért a rendelet e tekintetben egy hivatalos magyarázatot ad, amely szerint 50 kat. holdat meg-

haladó hasznobér esetében 50 katasztrális hold bérletre arányosan eső jövedelem mindenkor mezőgazdasági jövedelemnek számít, abban az esetben is, ha a gazdának nincs saját 50 hold ingatlana, de természetesen mezőgazdasági ingatlanának, bármilyen csekély legyen is az, kell lennie. Itt meg kell jegyeznünk, hogy még ezen hivatalos magyarázat előtt, a Vasárnap 46-ik számában a hivatalos magyarázattal hajszaúra egyezően világitottuk meg a kérdést, úgy, hogy ez már olvasóinknak ujságot nem jelent.

Ez a rendelet megint közelebb hozta a segítséget a gazdatársadalomhoz s reméljük, hogy az a kis távolság, ami még az egyes rendeletekben ki nem küszöbölt méltánytalanság folytán a gazdatartozások százsztázalékos rendezésének utjában áll, a folyó évben még napvilágra kerülő módosító és kiegészítő rendeletekkel teljesen ki lesz küszöbölve.

Vértessy Ferenc dr.

Mayer János ny. miniszter látogatása választói körében

Erdőtelek, november hó.

Kemény téli idő, a Mátra is tisztán látszik. Az égen vadlibák huznak át. Dél felé mennek. Az emberek azt mondják: foga lesz a szélnek.

Szántatlan földek között megyünk. Vízben ülnek. A sok eső meglátszik rajtuk. Nem lehetett belemenni. Várjuk a jó időt — mondogatják az emberek — mert ugyancsak elmaradtunk a vetéssel. Űresek még a barázdák, pedig máskor ilyentájan már régen földben volt a mag.

Gyalogosok vágnak el mellettünk. Fejükre huzzák a sípkát, nehogy emlékül vigye a büszke szél. Téli hangulat fekszik a falun. Csendes, mintha csendországba lennénk. Fehér havon fekete emberek mozognak. Gyűlésre mennek az erdőtelki népházba, hogy meghallgassák szerett képviselőjüket, Mayer János volt földművelési minisztert, a kisgazdavezért és megbeszéljék azokat az időszaki gazdasági kérdéseket, melyek nyomják a falu népét s amelyeknek megoldásától függ a föld népének további sorsa, élete.

Az erdőtelki népház nagyterme zsúfolásig tele van. Öreg és fiatal gazdák szorongnak benne. Négy község népe. Átányról: Rózsa István bíró és Szilágyi Sándor; Tarnabodról: Kassa Kristóf, Kassa István bíró, Molnár Béla; Kömlőről: Kobalák János bíró, Körösi Ágoston, Fajtsák András; Erdőtelekről: Papp János, Papp Zsigmond bíró, Sipos József, vitéz Papp János vezetésével jöttek. Az emelvényen Kristóffy János jószágigazgató, vitéz Tömösváry

János főszolgabíró, Horeczky János vármegyei párttitkár, Utassy József foglalnak helyet Mayer János ny. miniszterrel, aki e sorok írójának kíséretében érkezett meg.

Az egybegyűlt gazdák lehetnek több százan. Értelmes, komoly arcu, meggondolt szavu férfiak, akiket megfontoltá tett az élet és a magyar sors. Nehezen bugyog ajkukról a szó, mert a föld imádata szükszavuvá tette a népet. Kristóffy János kompolti jószágigazgató lendületes és hazafias megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy sohasem volt nagyobb szükség a nemzet egységes akarására, mint manapság, amikor nemcsak a kis nemzetek, hanem már a hatalmas birodalmak is lét, vagy nemléti kérdésével harcolnak. Éppen azért nagyon fontos, hogy összeüljön a magyar falu népe, meghallgassa hivatott vezéreit és Mayer János szájából hallja meg mindazt, ami az emberekben újra feléleszti a hitet, a bizodalmat és a reménységet, mert nagy megpróbáltatásaink közepette ma erre van szükségünk. Ezután felkérte Mayer Jánost, a Faluszövetség elnökét, a kerület országgyűlési képviselőjét, hogy ismertesse mindazokat a kérdéseket, amelyek a falu népét legjobban érdeklik.

Csak a saját erejében bízhat a nemzet

Óriási lelkesedés közepette emelkedett szólásra Mayer János, a kerület képviselője. Szünni nem akaró éljenzés és lelkesedés fogadta. Az ünnepelés elcsendesedése után Mayer János kezdte beszédét:

— Nem népgyűlést tartunk most, hanem kérdés és felelet formájában beszéljük meg, mi a helyzet. Ma nem izgató beszédekre, hanem komoly, hideg és megfontolt agyakra van szükség, akik nyugodtan mérlegelni is tudják a helyzetet. Ismerem a falu bajait és tudom, hogy a gazdasági helyzet szomoró képet mutat. A falu erszénye üres és a falu gyökerét rágja a pénztelenség. Amióta fennáll ez a nemzet, ilyen gazdasági megpróbáltatás még nem zudult rá. Felteszem a kérdést, mi az oka ennek? A felelet önkéntelenül adódik: a nagy elszigeteltség, a vámkorlátozások és Trianon! Mindaddig tehát, amíg ezt a három kérdést nem rendezik, addig gazdasági jólétről itt beszélni nem lehet. A kormány a maga részéről megtesz mindent, amit e nehéz időkből a falu érdekében jónak lát. A gabona- és állatárak alacsonyúsága és nehéz értékesítése azonban nemcsak a mi bajunk, hanem az egész világ küzd vele.

Mayer János beszédét a hallgatóság szünni nem akaró helyesléssel és éljenzéssel szakította félbe, majd a szónok a borfogyasztási adóról, gazdaadóságról és az irányított gazdálkodásról szólott.

— A nemzet ügyének sikeres szol-

ELADÓ
10 Hungária-kaptár méh;
bármikor átvehető; kiteelés szavatolva; mérsékelt ár; hozzánemértőt betanítom.
HOCK SÁNDOR,
Ajka, Veszprém-megye.

galata — ugymond — a kormány feladata. De hozzáteszem azt is, hogy csak az a nemzet tud boldogulni, amely a saját erejében bíz és amely nem szakad pártokra. Mert egyetlen egy nemzet sem tudott nagy intézkedéseket tenni, amikor pártokra tagozódva nélküli az egységet.

Majd ismét gazdasági kérdésekről szólva, megvilágította, miért drága a vas, szén, olaj, petróleum, só és a ruházatkodási cikkek. Foglalkozott továbbá a kartelekkel, a tisztviselői fizetéssel és nyugdíjkérdéssel kapcsolatban a belső fogyasztással, végezetül pedig a revízió kérdését.

— Az olasz nemzetet kivül — mondotta — az angol parlamentben is egy hatalmas csoport tette magáévá a magyar revízió kérdését, úgy, hogy minden reményünk megvan ennek a kérdésnek a kedvező elintézésére, mely nélkül Magyarország csak nehezen tudná megtartani a Gondviseléstől számára a Duna völgyében kijelölt helyét. Mi hiszünk abban Széchenyi-ként, hogy a világnak és a civilizációnak szüksége van reánk és a revízió napja hamarosan felvirrad számunkra.

A majdnem kétórás beszéd után barátságos vita indult meg. A jelenlevő gazdák közül igen sokan értékes felszólalásokkal járultak a nap sikeréhez, a lelkek megnyugvásához, az önbizalom felkeltéséhez, amely Mayer János beszéde nyomán érlelődött meg a hallgatóság lelkében.

Mezőtárkány. Dormánd, Besenyőtelek

Az erdőteleki megbeszélést követte a mezőtárkányi, ahol Dormánd és Besenyőtelek gazdaközönsége vett részt. A tárkányi népház hatalmas nagytérmet — amely az erdőtelkivel együtt szintén Mayer János jóvoltából épült — szorongásig megtöltötte az egybesereglett falu népe. Mind a három község tekintélyes gazdatársadalma volt együtt a szegény munkással egyetemben. Mezőtárkányból: ifj. Mezei Ferenc, Mezei A. Ferenc, Mezei Pál, Macskás Gusztáv, Bölkényi Ignác, Román Sándor, Rubovszky György kántortanító; Dormándról: Révész László főjegyző; Besenyőtelekről: Bozsik Zsigmond, Vas Pál, Györgyi Antal, Kocka Gyula és Szabó I. János vezetésével vonultak fel a gazdák. Jól esett látnunk az első sorokban Hedry Lőrincet, Heves vármegye kitünő főispánját, Okolicsányi Imrét, a vármegye népszerű és közszeretben álló alispánját, Szabó Gyula dr.-t, a járás agilis főszolgabíróját, Kristóffy János jószágigazgatót, Utassy Jánost, Hetényi Gyula dr. pápai kamarást.

Kristóffy János nagyszabású előnöki megnyitója után Mayer János emelkedett szólásra:

— A világ által előidézett bajokat — ugymond — a világnak kell jóvá-

tenni, annál is inkább, mert ma valószínűs vámdrótsóvények vesznek körül bennünket. Az államok a vámkorlátozások védőbástyái köré húzódnak, úgy, hogy lehetetlen azokon keresztül törni. Amíg a magyar buza eljut a hamburgi kikötőig, ami azelőtt természetes útja volt, addig a vámlövészárkok és drótsóvényakadályok egész sorozatán kell átvértekezni és a vámtarifák lassanként felülrik értékét. Ezen a külső ellenségen kívül van azonban egy belső ellenségünk is: a kartel, amely a mezőgazdaság szervezetlenségét a maga javára fordítja és előidézi azt, hogy míg a mezőgazdasági cikkek ára folyton lefelé megy, addig az iparcikkek ára fölfelé emelkedik, csak úgy, mint a horgany a hőmérőben, ha a nap melege éri. Mindent el kell követnünk, hogy ez a megzavart egyensúly ismét helyreálljon.

A magyar buzára mindig szüksége volt és lesz is a világnak!

— Sokan beszélnek arról, hogy buza-termelésünket lecsökkentsük és más ipari növények termelésére térjünk át. Ez az elgondolás az első pillanatokban tetszetősnek látszik, de ha jobban boncolgatjuk, akkor mindjárt mellette van a másik kérdés, hogy miképpen tudjuk értékesíteni az így felkockozott másirányu termelvényünket? A magyar föld mindenkor bőségesen kitermi nemcsak azt, amire ennek a nemzetnek szüksége van, hanem azt a mennyiséget is, amelyet külföldön értékesíthet. A bajok mindig az értékesítés körül vannak. Ezt nehezíti meg az államok önállósága és elzárkózása is. Éppen ezért a minőségi termelésre kell a hangsúlyt helyezni. Igazolja feltevésemet az, hogy a legutóbbi csikágói buzaversenyen a magyar bänkuti buzáról kiderült, hogy teljesen egyenrangú a Manitoba-buzával. Ez a világelismerés fényesen bizonyítja azt, hogy a magyar buzára a világnak mindig szüksége volt és lesz is. Éppen azért az értékesítési lehetőségek is jobbabbak lesznek, ha a minőségtermelést nagyobb gondal végezzük.

A földpengő-elmélet kivihetetlen

— A világ kiváló elméi ebben a nagy zürzavarban — folytatta Mayer János — folytonosan azon törik a fejüket, hogy miként lehetne megmenteni a világot. Nálunk is született egy ilyen elgondolás, amelynek szerzője derék, becsületes, jószándéku magyar ember, aki általánosan ismert elméletében azt hangoztatja, hogy a rendes adó helyett mindenki forgalmiadót fizessen és ebből állna elő a nemzet jóvédelme, vagyis forgalmiadó járna azután, amit az ember elfogyaszt. Ez a gondolat teljesen helytelen és antiszociális intézkedés volna. A Bell-féle földpengő bevezetése is nagyon veszélyes, mert ha a föld lesz a pénz fede-

zete 33 százalék arányban, akkor egy kiszagda, akinek 30 holdja van, abból 10 holdat kénytelen a földpengő fedezetére lekötni. Ez a lekötött földmennyiség azonban könnyen megszerzethető. Ha a szomszédos államok ügyes tőzsdei manőverrel megszerzik pénzünköt, úgy azzal együtt könnyen megszerzethetik az ország egyharmadát is. Szóval a földpengő elmélete az ország veszedelmét is jelentené és éppen ezért a gyakorlatban kivihetetlen.

A nemzet ügyének sikeres szolgálata a kormány szent feladata!

— A háborúutáni idők igazolták azt, hogy aki egyszer itt járt és megismeri ezt a népet, az rögtön annak barátjává szegődik. A trianoni igazságtalanságok földre-tereperték a nemzetet, a világ felvilágosítása azonban békés uton meg fogja teremteni számunkra Magyarországot feltámadását is. Ehhez azonban az szükséges, hogy azt a nemzeti egységet, amely ma Európa összes államait lassankint átfogja, mi is megteremtjük és egyesült erővel törekedjünk a haza boldogulásán. Ma a nemzeti összefogás jegyében dolgoznak az államok. Igazolja Törökország, Olaszország és Németország példája. Ha a nagy történelmi nemzeteknek is szüksége van az összefogásra, a nemzeti gondolat kiépítésére, akkor nekünk annál inkább, mert a kis nemzetek ereje nem számarányban, hanem a nemzeti öntudat kiépítésében rejlik. A nemzet ügyének sikeres szolgálata a kormány szent feladata, s mi hiszünk abban, hogy a magyarok Istene ezt a nemzetet meg is tartja itt a Duna medencében, mint ahogy megőrizte minden veszély közepette ezer éven át. De csak akkor hiszünk, ha a nemzet milliói a leggazdagabbtól egészen a kérgesbányerű munkásokig mind egyek lesznek az elhatározásban és cselekvésben!

Mayer János lélekbemarkoló és hazafias érzéstől áthatott beszédét nagy figyelemmel és megértéssel hallgatta az egybegyűlt gazdaközönség, amelynek nevében Mezei Pál elnök, Bozsik Zsigmond és Ragó Pál besenyőtelki gazdák mondtak köszönetet Mayer Jánosnak és hangoztatták a kerület és az ország kiszagdatársadalmának törhetetlen ragaszkodását Mayer Jánoshoz.

Az egybegyűlt gazdaközönség ezután elénekelt a Himnusz, majd Kristóffy János kompolti jószágigazgató a gazdaértekezletet bezárta.

Szekeres László dr.

A m. kir. földmívelésügyi minisztérium 29.12.1933. számú engedélye alapján
fajtliszta szőlőjuványok és szőlővesszők olcsón beszerezhetők:
Kerékyártó János telepén, Abasár-
ujtelep, 615. sz. (Heves megye.)

Matyó gyerekszínészek a filmgyárban

Szines napjai vannak a budapesti Gyarmat-utcai *filmműteremnek*. A megszokott, erősen festett, maszkírozott filmszínészek és filmszínésznők helyett *szentistváni gyerekek* (Borsod megye, mezőkövesdi járás) zibonganak a műteremben, a folyosókon és ahol máskor a pesti magyar nyelv ugynevezett „kiszólásait” hallottuk, most tősgyökeres magyar nyelvet halunk, magyar nótát: a *szentistváni magyar gyerekek játékát*.

Végre akadt vállalkozó arra, hogy az immáron világhírű *Gyöngyösbokréta* egyik legszebb számát, a *szentistváni matyógyerekek kórusát* hangosfilmre felvegyék. Rövid, mindössze 400 méter hosszúságú film készül a gyerekekről, egy kis közbeiktatott műsorszám csak, amelyet azonban a budapesti, a vidéki és ahogy nemcsak a vállalkozók, de Magyarország mindenki reméli, a távol külföldi mozgóképszínházak is lepergetnek majd a nagy filmek mellett.

És ott járják, ott rendez, tesz-vesz a műteremben *Paulini Béla*, a *magyar népi színjáték* megteremtője. Ő teremtette meg itt a Gyarmat-utcai műteremben a *falusi játszóház tökéletes mását*, ő hozta fel ide a *gyerekszínész-gárdáját*, akik most oly otthonosan mozognak a Jupiter-lámpák fényében, a filmfelvevőgép lencséje előtt, mintha világegyetünkben mindig ezt csinálták volna. Pedig *Paulini Béla* gárdája nem falusinak maszkírozott színészekből, vagy színészcsemetékből áll, hanem valóban falusiakból és falusi gyerekekből, akiknek ez a játék nem élethivatásuk, hanem téli esti szórakozásuk, aminek az eredményeit mutatják be a pestieknek a Szent István-héten.

A film témája tulajdonképpen nem összefüggő mese, már láttuk a *Gyöngyösbokréta* előadásai alkalmával és ha van is egy-egy új jelenet, egy-egy új fordulat az előadásban, ez csak *Paulini Béla* állandó csiszolómunkáját mutatja. *Gyermekkórus*, *gyermektáncok* és *Betlehemes-játék*. De oly színes, annyira megkapó és annyira érdekes még nekünk magyaroknak is, hát még mennyire érdekesebbnek, mennyire megkapóbbnak kell ennek lenni akkor, ha valamelyik nyugati nagyvárosban a szokoti moziműsor keretében jelennek meg a vásznon ezek a pompás ruhákba öltözött gyermekek és ha ott szólal meg egyszerre az ő kedves cérnahangjukon az idegeneknek mindig annyira tetsző magyar népdal.

Rövid szünet. A Jupiter-lámpák ki-alszanak, a csoportok szétoszlanak a műteremben és a komoly kis színészekből egyszerre gyerekek lesznek. Ki almát huz elő a zsebéből és azt majszolja. Kisebb csoportok alakul-

nak. A gyerekek, akár csak a felnőtt színészek, megvitatják egymás között a felvett jelenetet s annyi komolysággal, annyi hozzáértéssel, ami mind *Paulini* nevelőmunkáját dicséri. De a legtöbbjük bámészan járkal a műteremben, a sok titokzatos gépet és szerszámot tanulmányozza, kerekre nyílt szemmel.

Érdekelt bennünket, hogy miképpen jutott el a *Gyöngyösbokréta* végre odáig, hogy most már, legalább egyik jelenetéből hangos filmet csináljanak. Felkerestük tehát *Paulini* mestert rendez törzskávéházában, hogy nyugodtabban beszélgethessünk vele. Tulajdonképpen nem is azt akartuk megtudni, hogyan jutott el idáig a *Gyöngyösbokréta*, hanem inkább azt, hogyan lehetséges az, hogy ma, amikor az állam, a főváros és magánegyesületek sok-sok pénzt áldoznak idegenforgalmi propagandára, addig még senkinek sem jutott eszébe az, hogy Magyarország idegenforgalmának milyen hathatós propagálója lehet a *Gyöngyösbokréta*, amely szerény véleményünk szerint érdekesebb és eredetibb az *oberammergaui híres passiójátékoknál* is, hiszen az *oberammergaui* falusi színészek csak egy passiójátékot tanultak be és azt játsszák, bár igazán tökéletesen, míg ezzel szemben a magyar földmives színészek a magyar népeletről mutatnak be színes, eredeti és művészi jeleneteket.

Paulini Béla azután megmagyarázza nekünk a dolgot. A *Gyöngyösbokréta* ugyan már jónéhány éves, de állandóan fejlődik, a téli hónapok

alatt a falusi játékházakban szorgalmas és céltudatos munka folyik és ma már eljutott a magyar népművészet oda, hogy annak kialakult, kiforrott eredményeit meg lehet és meg is kell örökíteni a filmszalagon. A *szentistváni* gyermekkórus felvételével nem áll meg a munka. A vállalkozók — magánemberek — ennek a képnek az eredményeitől teszik függővé azt, hogy további felvételeket készíttessenek. A gyermekkórus után következnek a *többi szép, színes jelenetek és reméljük, hogy azt, amit a rádió elvégzett a magyar nóta külföldi népszerűsítése terén, a hangosfilm ugyan olyan eredménnyel, ugyan olyan sikerrel fogja tovább folytatni a külföldön.*

J. J.

Március 31-ig cseréli be a posta a régi bélyegeket

A magyar postavezérgazgatóság újból felhívja a közönség figyelmét, hogy a *koronázási jelvényeket*, a *Halászbástyát* s a *királyi várat* ábrázoló, valamint az ezek felülnyomásával előállított levélbélyegeket, továbbá a *felkelő nap előtt szárnyaló sást*, illetve *repülő sason ülő emberi alakot* ábrázoló légi postabélyegeket a *folyó év végével a forgalomból kivonja*. A közönség birtokában visszamaradt példányokat a postahivatalok január 1-től *március 31-éig díjmentesen be-cserélik*. Ez alatt az idő alatt cserélik be a postahivatalok az egyébként forgalomban maradó, régebbi kiadású 4 filléres, egyszerű és válaszos 8 filléres és 16 filléres levelezőlapok és 8 filléres megbízási lapok közül azokat, amelyek a *benyomott érték kiegészítéséül koronázási jelvényeket ábrázoló bélyegek vannak*.

A készülő matyó-film egyik szép jelenete.

Olaszországban járt gazdajfjainkhoz!

Fiuk! Innen-onnan egy hónapja lesz, hogy hazajöttünk. A hozzám küldött leveleitekből azt látom, hogy a Faluszövetségnek lelkes katonái leszek, akik azokon a helyeken, ahová kerültek, mindent elkövettek annak kiépítéséért. Remélem, már kipihentétek az ut fáradalmait a szülői ház körében. Egyik-másiktól semmiféle hírt nem kaptam. Kérlek tehát beneteket, hogy röviden tudósítsatok sorsotokról, hogy az állandó összeköttetés köztünk meglegyen. Szövetségünk arra törekszik, hogy helyzeteteket jobbá tegye. Közlöm Veletek azt is, hogy Szövetségünk közbenjárására Molnár Ferencet szaktanitóná nevezték ki Szeghalomra. Dobos Lajos pedig a baranyaszentlőrinci téli gazdasági iskolához került.

A többiek ügyét is állandóan figyelemmel kísérjük. Leveletekre most csak röviden, a lap útján válaszolok. A jövőben külön-külön írok.

Üzenetek: Almásy Béla, Megyaszó: Soraidat köszönöm ugy magam, mint a Szövetség nevében. Örülök, hogy megértetted gondolataimat. A Faluszövetség megszervezéséről külön írok. A kért olasz levelet legközelebb küldöm. Sorsodról értesíts. — **Molnár Ferenc, Szeghalom:** Leveledet jóleső érzéssel olvastam. Intézkedünk, hogy a VASÁRNAP Szeghalomra járjon. A küldött üzeneteket hálással köszönjük. Az olasz szöveg a napokban megy. — **Gyömöréy főispán** urral, illetve a Gyümölcstermelők alelnökével, **Krudy Ferenc** ömáltóságával megbeszéltem az ügyet és akkor megírom a választ. A Szövetség szervezését rád bízom a környéken, erről majd kimerítő értesítést meg. — **Dobos Lajos, Szentlőrinc:** Nagyon örülünk, hogy jó helyre kerültél. Értékesítsd olaszországi tudásodat. A második tanulmányutra feltehetően jössz. Szövetségünk megalkotására vonatkozókat levélben közlöm Veled. Az ottani időt használjad fel, hogy Szövetségünknek a fiatal gazdanemzedék között barátokat szerezz. Soraidat várom. — **Németh Dániel, Nyársapáti:** Levelem visszajött, most a pontos címre fogom írni, hogy mi a teendő. — **A nagykorúsiak közül Gyurka és Kálmán,** ugy látszik, nagyon jól érzik magukat, mert még eddig egy betűt sem írtak. — **Frenyó Lajos, Cserháthaláp:** Meleg soraidat köszönöm. Az olasz levél jó. A Szövetség szervezésével kapcsolatban utasítást kapsz. A hátralékos összeget igyekezz minél hamarabb befizetni. A jövő utra velek jössz. Soraidat várom. — **Fodor László, Catánia:** Ugy látszik megnémultál? Vagy annyira elszomorodtál a többiek hazajövetelén, hogy már nem is írsz? Gallia milánói bankház közölte velem, hogy az 57 lírát még nem kapták meg. Nézz utána! A nancsszüretben most jó dolgod le-

het. Mi itt fázunk, Te meg ott nyarsz. A gróf urnak is írjál a 100 pengő befizetése végett. *Allegrát* a legszívélyesebben köszöntöm az összes urakkal egyetemben. Soraidat minél előbb várom, mióta hazajöttünk, semmit sem tudunk sorsodról. Annyi pénzed csak van, hogy kerül egy-egy levélre. Mindenről írj! — **Almsdy Péter, Makó:** Mi van veled, egy sort sem írsz? Közöld velem azonnal pontos címedet, mert kilátásban van egy jó állás. — **Összeseknek!** Azok, akik a hazajövetel óta nem írtak, legalább

egy levelezőlapot küldjenek, mert máskülönben azt hiszem, hogy meghaltak! Versenyt hirdetek közöttetek: *Ki tud több előfizetőt szerezni a „Vasárnap“-nak,* amelyet — azt hiszem — nem kell nektek ajánlanom. Remélem, hogy mindegyiktek egy csomó új előfizetőt és katonát szerez Szövetségünknek. A verseny díja ezidőszert: *títok.* Rajta tehát! Az új utra már sok a jelentkező, aki újból ki akar menni, jelentkezzen, mert sok az eszkimó és kevés a foka. Szeretettel köszöntlek minnyájatokat

Szekeres László dr.,
a Faluszövetség főtitkára.

Milyen módon folyik a háború az élelmiszerhamisítás ellen?

Bizony, valóságos háború az, amit a fővárosi hatóságok az élelmiszerhamisítás ellen állandóan folytatnak, amelynek csapatait a piaci és egyéb élelmiszerüzletekben razzizáló hatósági közegek képezik, míg a főhadiszállása kint van a X. kerületben, egy villaszerű kertes épületben, amit úgy hívnak, hogy *Fővárosi Anyagvizsgáló Intézet.*

Idekerülnek az élelmiszer-razziákon *gyanusnak* talált élelmiszerek megvizsgálás végett, itt állapítják meg, vajjon tiszta-e a tej és nem keverték-e vizet hozzá, hogy az állítólagos *szegedi nemes édes* paprika csakugyan olyan nemes-e, mint ahogy azt a boltos állítja.

Régen, amikor még a háziasszonyok majd mindent otthon készítettek, sokkal egyszerűbb volt ez az ellenőrzés. Azt mindenki meg tudja állapítani, hogy a tejet hamisították, vagy a paprikába idegen anyagokat keverték. De ma más az élet. Az asszonyok is résztvesznek a kenyérkereső munkában s ezért igyekeznek a háztartást minél kevesebb munkával elintézni. A gyümölcsbefőzés helyett ma már sokan inkább kész gyümölcskonzervet vesznek, kész lekvárt s igen sokan már nem otthon gyurják a különféle tésztákat, hanem gyári árut vesznek.

Hatósági engedéllyel rendelkező és felügyelet alatt álló szőlőoltványt termelő gazdaságokban nagyobb mennyiségű csemege-, bor- és a legkiválóbb különlegességek:

elsősztályú gyökeres szőlőoltványok kerülnek eladásra.

Szükségem van 4–5 százezer darab **sima Riparia Portalis, Riparia Berlandieri, Teleki 8, B vadvevőre.**

Az oltványokról szaktanácsokkal ellátott képes árjegyzéket díjmentesen küldök. A sima vadvevőzokról árajánlatot kérek.

Tóth József szőlőoltvány-telepe,
Gyöngyös, postafiók 82.
Visontai szőlőhegy.

Természetes, hogy ez nagyon megszorította az ellenőrző hatóság munkáját, mert ha nem ellenőriznék az élelmiszergyártást és kereskedelmet, akkor az egész vásárlóközönséget kitennék annak a veszélynek, hogy lelkiismeretlen gyárosok és kereskedők a nagyobb haszon végett silány, kisebb tápértékű, sőt esetleg az egészségre egyenesen káros, esetleg veszélyes hatású élelmiszereket adnának el nekik.

A fővárosi ellenőrző hatóságok munkája két nagy csoportra oszlik: először az *élelmiszergyárak és az élelmiszerfelhozatal ellenőrzése* és másodsorban pedig az *élelmiszer árusításával foglalkozó kereskedők ellenőrzése.*

A fővárosi közegek állandóan ellenőrzik az itt levő élelmiszerüzemeket, hogy azok betartják-e a törvényes előírásokat. Hogy elég tiszta-e a műhely, hogy ügyelnek-e az alkalmazott tisztaságára és hogy a gyártáshoz nem használnak-e más, esetleg ártalmas anyagokat, hanem csak olyanokat, amiket a törvény elír. Ezeknek az ellenőrző vizsgálatoknak az eredménye az, hogy ma már nem igen hallunk rémmeséket mocskos pékműhelyekről, hogy mindenki nyugodtan vásárol konzervélelmiszert, mert tudja, hogy az üzemeket lelkiismeretesen ellenőrzik és a szabályok ellen vétőket szigorúan megbüntetik.

De az ellenőrző hatóságok nagyon jól tudják, hogy a hamisítást nem mindig a termelők követik el. Ha az élelmiszer nem lezárt, lepecsételt csomagban vagy dobozban kerül a kereskedőhöz, akkor bizony a kereskedő is hozzákeverhet valamit, amivel megszorítja, de egyben silányabbá, esetleg az egészségre ártalmassá teszi az árut. Ennek megakadályozására szolgálnak az élelmiszerüzletekben tartott razziaszerű vizsgálatok.

Ha a vizsgálat alkalmával az ellenőrző közegek azonnal és kétségen ki-

vül meg tudják állapítani a hamisítást, akkor az ügy nyomában a *rendőr-bíró elé* kerül. De ha ez lehetetlen, akkor vagy lefoglalják az árut, vagy mintát vesznek belőle és azt átküldik megvizsgálás végett a *Fővárosi Anyagvizsgáló Intézetbe*.

Itt szakképzett vegyészek veszik kezükbe a dolgot és hajszálpontosság-gal mutatják ki az élelmiszerbe kevert idegen anyagot, sőt még azt is megállapítják, hogy tényleg olyan

áru van-e a csomagban, amit a gyáros, vagy kereskedő a vevőnek a pénzért adni tartozik. Ma már nem lehet a vevőnek *tojással készült tészta-árut ígérni és mást adni, mert az Anyagvizsgáló vegyészei pontosan kimutatják, hogy tojás van-e a tészta-ban, vagy egyszerűen csak sárgásra festették*.

Állandó harc ez, amit itt folytatnak a nagyközönség érdekeinek és egészségének megvédése érdekében.

Rém-jelenetek egy angol hajón

Két bélpoklos-szökevény szörnyű halála

Londoni jelentés szerint ennek a történetnek a *Glowing Star* nevű hajó volt a színhelye. A Londonon át *Vancouver*-ből érkezett értesítés az eseményről a következőkben számol be:

A hajó teljes gőzzel haladt a *Csendes-óceán*on. *Manillából* indult és *Vancouver* felé tartott ki gyapju-, nád- és banánszállítmányával. A parancsnoki hidon az első tiszt teljesített szolgálatot. Egyszerre csak rémült, izgalmas kiáltásokat hallott. Azután matrózok jelentek meg a fedélzeten, akik mintha valamilyen *rém*től menekülnének. A fiatal tiszt nem értette a legénység ijedelmét. A következő pillanatban azonban ő is megdöbbenve meredt a *lépcsőn felbukkanó alakra*. Azután hirtelen elhatározással előrántotta *revolverét* és a feléje közeledőre fogta.

— Egy tapodtat se! — kiáltotta. A tiszt az első pillanatban látta ugyanis, hogy a szerencsétlen, akitől a matrózok oly rémülten menekültek, *bélpoklos*. *Arcán és egész testén láthatók voltak a betegség jelei*.

— Hogy kerültél a hajóra? — rivalt a tiszt a leprásra . . .

Ez majdnem állati hangon nyöszörögve mondotta el, hogy az éj leple alatt a *Manilla* mellett fekvő *Pal-Wan szigetről* feleségével együtt megszökött, a hajóra osont és a hajófenékben lappangott.

— De ő meghalt! — üvöltötte. — Egyedül maradtam! Ne bántsatok! Hagyjatok a hajón! Haza akarok menni szülőföldemre!

— Ne közeledj! — kiáltotta a tiszt és revolverét a levegőbe sütötte. Erre a szerencsétlen embert valóságos *düh-roham* fogta el. Vad kiáltással felugrott a kormányhidra, azonban a tiszt megrettenve menekült. Elejtette revolverét, a beteg felkapta és leszaladt a lépcsőkön az utasok szobái felé. Ezek bezárkóztak és reszketve hallották, hogy a *leprás minden ajtó előtt megáll és lesi, nyílik-e*. Azután ismét felrohant a fedélzetre. Éppen akkor jött vissza a kikötőből két megkésített matróz. Ezek, amint meglátták a fe-

lójük közeledő szörnyalakat, a hajó korlátján átvetve magukat, *beugrotak* a tengerbe.

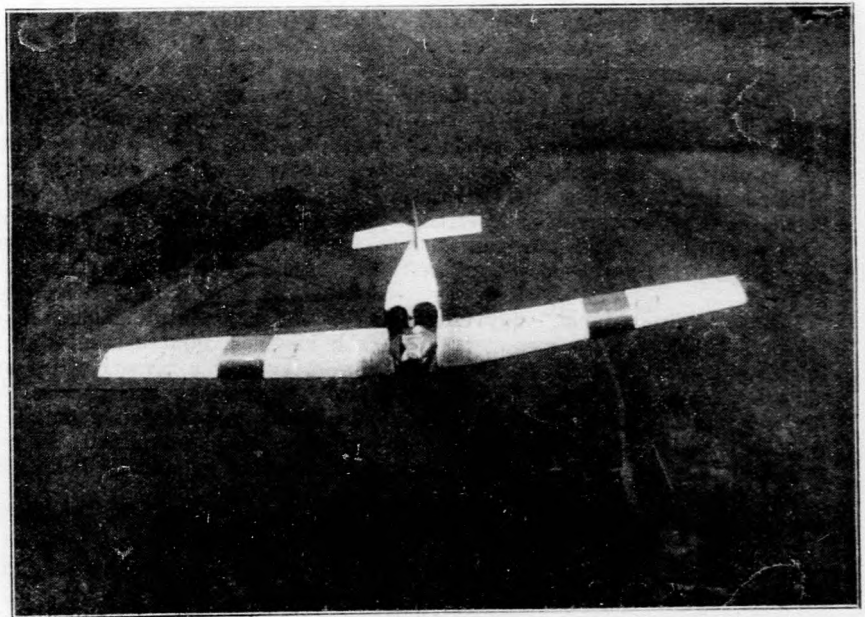
Csak a hajó kapitánya nem vesztette el fejét. Mikor értesült a rémület okáról, kísérletet tett arra, hogy ezek sehogyan sem akartak a közben *elűnt rémalak* felkutatására indulni. A kapitány azonban addig beszélt a lelkiükre, míg azután nagynehezen rászánták magukat. Valamennyien *fel-fegyverkeztek* és megkezdték a kutatást. Közben beesteledett és így a leprás könnyen elbujhatott. A kapitány kiadta a parancsot, hogy ha a beteg *feltűnik, azonnal löjék* le. Így haladtak lassan előre a folyosókön és a lépcsőkön, de a leprásnak nem tudtak a nyomára akadni. Ellenben a hajófenéken egy *asszony holtestére* bukkantak. A beteg felesége volt. Már napokkal előbb meghalhatott, mert teste merev, jéghideg volt. A

kapitány folytatta a kutatást. Egyszerre, mikor a raktárakat vizsgálták át, *dörrenés* hallatszott és a kapitány füle mellett *golyó* röpített el. A matrózok egy láda mellett kupo-rogva, megpillantották a *rejtőzködőt*. Abban a pillanatban hat lövés dördült el és a *leprás* összeesett . . .

A hajóra azután kitzették a *sárga lobogót*, a figyelmeztető jelt, hogy *fertőző beteget* visznek. Így futott be a *Glowing Star* lassan a kikötőbe, ahonnan a többi hajók rögtön kellő távolságra *menekültek*. A kikötőparancsnokság és az orvosi kirendeltség a hajóra sietett, amelyet egy távolabbi *kis szigetre* irányítottak. A legénységet és a *Glowing Star* huszonegy utasát partraszállították. A világtól elzárva *ott fognak most élni*, valamennyien. Hogy *meddig?* Azt senki nem tudja. *Talán hónapokig, talán évekig?* A sziget partjain is *sárga zászló* figyelmeztet mindenkit, hogy ne közeledjék . . .

A földhözjuttatottak az 1933. évi törlesztőrészlet egyharmadát fizetik

A hivatalos lap december hó 3-iki száma közli a *15.560—1933. M. E. számú kormányrendeletet*, amely a földbirtokrendezés során a mezőgazdasági ingatlanhoz juttatottak közül azokat, akik nem használati díjat, hanem törlesztő részleteket fizetnek, az előző évekhez hasonlóan, *most is abban a kedvezményben részesíti, hogy az 1933. évi törlesztőrészlet egyharmadának fizetése alól mentesülnek*.

Megvilágított repülőgép éjszakai utra

Külföldön már az éjszakai utasszállító repülőjáratokat is bevezették, ezért vált szükségessé a gépek megvilágítása.

SZÖVETKEZETI ÉLET

Hitelszövetkezeti értekezlet Szegeden

November hó 22-én tartotta az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatósága Szegeden a csongrád-, csanád-, arad-, torontál- és békésmegyei hitelszövetkezetek bevonásával a folyó év őszére tervezett második kerületi értekezletét, melyen a központ képviselőiben Schandl Károly dr. vezérigazgató, Kovács János ügyvezető-igazgató, Borsody Sándor igazgató, Wanke Gusztáv cégvezető, az elnöki osztály főnöke és Stépán Gábor ellenőr vettek részt. Az érdeklőt hitelszövetkezetek vezetői részéről nagy érdeklődés nyilvánult meg az értekezlet iránt.

A kerületi értekezlet megtartása előtt a központ kiküldöttei a Szegedi Népbank Szövetkezet helyiségében jelentek meg, ahol a szövetkezet igazgatóságának jelenlétében Pálffy József dr. h. polgármester adta át a Kormányzó Ur Öföméltósága kitüntetését a szövetkezet igazgatósági elnökének, Vékes Bertalannak. A kitüntetés átadása után Schandl Károly dr. üdvözölte Vékes Bertalant a központ és a hitelszövetkezeti társadalom nevében.

A továbbiakban az alelnök-vezérigazgató az adósvédelmi rendelet intézkedéseivel foglalkozott s felhívta a hitelszövetkezeteket, hogy ezt a rendeletet a gazdák érdekében kötelességszerűen hajtsák végre.

Ezután vette kezdetét a tulajdonképeni kerületi értekezlet, mely a szegedi városháza dísztermében folyt le. Az értekezleten elsőnek Schandl Károly dr. szólalt fel, aki beszédében utalt a magyar mezőgazdaság nehéz helyzetére, minek oka legfőképp az ideai rekordtermés. Kétségtelen azonban, hogy a világválság fokozatosan enyhül és egy lassu gazdasági felemelkedés jelei mutatkoznak. A fejlődésnek ez az irányzata nyilatkozik meg a hitelszövetkezeti életben is. Ezt mutatják a hitelszövetkezeti statisztika első negyedévi adatai, amelyek 100 ezer pengő betétgyarapodásról számolnak be.

Utána Kovács János ügyvezető-igazgató tájékoztatta a megjelent hitelszövetkezeti vezetőket az időszéri szövetkezeti és pénzügyi kérdésekről. Majd a hitelszövetkezeti hálózat helyesebb beosztásának, a hitelszövetkezeti ügyvitel egyszerűsítésének kérdéseit fejtegette, végül felhívta a megjelent hitelszövetkezeti vezetők figyelmét arra, hogy a hitelezés terén fennálló nehézségekre és a kamatjövedelem csökkenésére való tekintettel célszerű lesz, ha egyes hitelszövetkezetek olyan községekben, ahol arra szükség van, bevezetik a mezőgazdasági tömegek (gazdasági gépek, rézgálic, műtrágya, stb.) bizományi alapon való árusítását.

Jeney Fülöp (Köröstarcsa), Mézszáros Dezső (Alpár), Eszük József (Alpár), id. Alkuzsi György (Ujszeged) és Venczel János (Csanádapátfalva) felszólalásai után Schandl Ká-

roly dr. alelnökvezérigazgató válaszolt a feltett kérdésekre, majd a kitartás és ernyedetlen szövetkezeti munka szükségességét hangoztatva, az értekezletet bezárta.

GAZDASÁG ÉS HÁZTARTÁS

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

A talajmivelés alapelvei

Hazai viszonyaink között a helyes talajmivelés alapja a szárazság ellen való célszerű védekezés. Ezért ajánljuk szüntelen és szakadatlanul a talaj nedvességével való takarékos gazdálkodást. Ezt a célt szolgálja a nyári tarlóbuktatás, valamint az őszi szántás tavasziak alá. A régi jó világban még valahogy elégedt az a gazda is, ki jó későn elvégezte az őszi vetést, azután a kemencé padkáján pipázva várta a tavaszt. Ennek eljöttével kezdett csak leromlott igájával a mult évi tarló felszántásához és a tavaszi vetéshez. Ha megjött a májusi eső, ez helyrehozott mindent, ha pedig ki maradt, akkor szükösen valahogy még megélt. Ma azonban az őszi szántás elmaradása kiszámíthatatlan bajok okozója lehet, tehát minden alkalmat meg kell ragadnunk, hogy ezt a munkát az eke kifagyása előtt elvégezhessük. Az ősszel mélyen felszántott talaj az esőt és hólét jobban elraktározza, mint a szántatlan föld, továbbá a téli fagy érlelő hatásának tesszük ki talajunkat, minek következtében a talajban levő tápanyagokat a növények által könnyebben felvehető állapotba hozzuk. Hogy a fagyok porhanyóit és tápanyagoldó hatását minél jobban biztosíthassuk, igyekezzünk minél nagyobb felületet adni a szántásnak, tehát ezt ősszel semmiestre se boronáljuk el. A boronálást majd tavasszal fogjuk a szántás helyett elvégezni, mikor majd a szántás már felszikkad. Ezzel a téli nedvesség megőrzése a legfőbb célunk.

Az őszi szántás további előnye, hogy a gyommagvak, amennyiben ősszel ki nem csiráznának s télen a kicsirázott gyom ki nem fagyna, tavasszal, ahogyan a talaj felmelegszik, az ősszel megszántott földben hamarabb kikelnek, mint a szántatlan földön, s így már a tavaszi vetést megelőző boronálással, extirpálással igen jelentékeny mennyiségű gyomtól szabadítjuk meg talajunkat és pedig minden külön gyomirtási költség nélkül.

Az őszi ugarolás ezenkívül igen nagy mértékben kedvez a talajban élő hasznos apró lényeknek, a talajbaktériumoknak.

A talajbaktériumok életéről és működéséről, a termelésre gyakorolt kedvező befolyásáról évről-évre többet derítenek ki a tudományos vizsgálatok. Ma már ott tartunk, hogy az istállótrágyázás tulajdonképeni ter-

mésfokozó hatását azzal magyarázzuk, hogy a talajt humuszban gazdagítván a trágyázás utján, nem a vetés veszi ennek közvetlen hasznát, hanem a hasznos baktériumok szaporodnak el a trágyázás következtében, s az így felfokozott talajtevékenység idezi elő a terméstöbbletet. Ugyanezen felfogás indokolja, hogy a 4—5 évenkénti trágyázás helyett hatásosabb a gyakrabban, de csekélyebb adagokban adott istállótrágyázás.

Az okserű talajmivelés kívánja meg azt is, hogy a téli trágyázást a nyárvégi vagy őszi váltsa fel. A téli trágyázásnak az a nagy hibája, hogy a trágya alászántása érdekében a tél végén szántanunk kell, ami sok téli nedvesség feláldozásával jár. Ezért helyesebb a trágyát a trágyázandó föld szélére kihordani leföldelt szarvasokba, innen aztán a nyári és őszi ugarra nagyobb idővesztés nélkül széthordjuk, elterehetjük s még a tél beállta előtt középmelegen alászánthatjuk. Így azután tavasszal szántás helyett csak boronáljuk, extirpáljuk a földet, megőrizzük ezzel a talaj téli nedvességét és idejében végezhetjük a tavaszi vetést, ami egymagában is igen nagy előny.

A járványos elvetélés

A fertőző és járványos elvetélést tudvalevőleg a Bang kopenhági tanár által felfedezett *Abortus-bacillus* okozza. Hatására a tehén egymásután két-háromszor is elvetél, vagy a rendes tartamu vemhesség végén olyan borjut hoz a világra, mely 1—2 napon belül vérhasban, geny- és evvérőségben elpusztul. Veszedelemes e betegség az elvetélt tehén ápolóira, vagy tejének forralatlan állapotban fogyasztóra is, mert ha a szájon át e bacillusok az emberi szervezetbe jutnak, akkor váltólázat, vérfogyottságot, hasmenést, izom- és idegfájdásokat okoznak s csak hetek-hónapok mulva áll be a gyógyulás.

A kórokozó bacillusok milliói fordulnak elő az elvetélt tehén hüvely-, illetőleg méhkifolyásában, az elvetélt magzatban, a magzatburkokban és a magzatvizben, sőt a fertőzött tehének tejében is, az elvetélést megelőző és követő hónapokban.

Legtöbbször úgy fertőződnék a tehének, hogy bacillusokkal szennyezett takarmányt nyelnek le. A takarmányra és az ivóvizbe a bacillusok az előbb említett anyagokról az ápoló kezének,

ruhájának, a tisztogató eszközöknek (jászolseprű, stb.) közvetítésével jutnak. Terjeszti a ragályt a fertőzött tehén szopósborja is, mely anyjának tejében bacillusokat nyel le, de ezek az ivarérettség korában (8—12 hónap) nem maradnak meg szervezetében, hanem bélsarjában kiürülnek s így fertőzhetik az egész istállót. Végre terjesztik a ragályt azok a bikák is, melyeknek heréjében abortus-bacillusok tanyáznak, vagy amelyek közvetlen előbb fertőzött tehénnel pároztak.

Mikor a fertőzött tehén nem tejel és nem hasas, akkor az abortus-bacillusok a tőgyfeletti nyirokmirigyekben tanyáznak. Mihelyt a méhben kezd borjumagzat fejlődni, áthuzódna a méhbe, megbetegítik a méhpogácsákat és a magzatot. Mikor pedig — a vemhesség végén — a tőgy működni kezd, ide is beáramlanak. Mikor a kóros elváltozások hatására a magzat és burkai kilökettek, a bacillusok tartózkodási helye megint csak a tőgyfeletti nyirokcsomó lesz, hol a következő vemhességig várakozó álláspontra helyezkednek.

A fertőző bacillusokat rendszerint idegen tenyésztőből vásárolt tehén vagy bika hozza be istállónkba. Ezért óvatosságból jó lesz — állatorvos közbejöttével — megvizsgáltatni a vásárolandó üszőnek, tehénnek, illetőleg bikának véréit. Ha állományunkban bármelyik tehén elvetélni készül, azt azonnal vezessük át a lóistállóba (mert lovakra nem terjed át, míg sertésekre igen!), vagy pedig más olyan helyre, hol a magzatburkokat, stb. könnyű lesz maradék nélkül fertőtleníteni. Különbítsük el egészséges tehenektől, ivarérett üszőinktől és bikáinktól azok a teheneket is, melyeknek vére vagy teje — állatorvosi vizsgálat szerint — a fertőzőtséget elárulja.

Ellés után az elvetélt magzatot, a magzatburkokat, a hüvelyváladékot és az almot egészen el, vagy mély elásás és mesztéjjel leöntés útján tegyük ártalmatlanná, az állást pedig a legnagyobb gonddal fertőtlenítsük. Utána 6—8 hétig öblögtessük a beteg méhet tiszta, felforralt langyosra hűtött vízzel. A tehenet újra behágtatni csak 3—4 hónap múlva szabad.

A védőoltások csekély eredményűek s így nem ajánlatok. Az élő, hábar gyengített bacillusokkal való oltások még a betegség terjedésének veszélyét is magukban rejtik.

Csemegeszőlők ismertetése

Rosa Minna Di Vacca. Olaszországból került hazánkba. Október közepén kezd érni. Erős, edzett tőkéje és meglehetősen buja növekedésű vesszői vannak. Nagy háromkarélyu, elég durvaszövetű a levele. Fürtje igen nagy, ágas, kissé tömött. Bogyói szép pirosak, igen nagy, hosszúkás alakúak. Ize kellemes, husos, ropogós. Hosszu csapos metszést szeret.

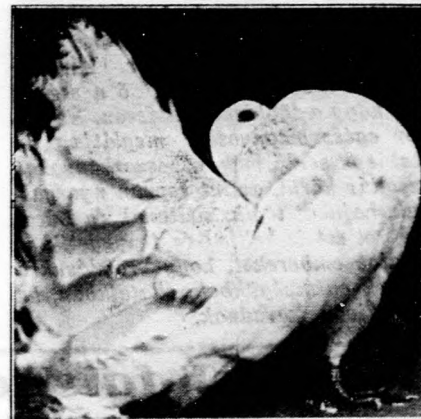
Értékes szép csemegeszőlő, mely jól bírja a szállítást nagyobb távolságokra. Lugasmivelésre alkalmas fajta. Ez a szőlő jól eltehető télire is, mert eléggé erős (de nem rágós) héja van. A régi fajok közül a leginkább ajánlható szaporításra.

Szemendriai Fehér, hívják még *Smederevka* szőlőnek is. Érése október hó elején. Tőkéje erős, vesszőzete közepes erős. Nagy hosszukás levelei és fürtjei, — melyek 1—2 kg súlyra is megnőnek — adják e fajnak különösebb sajátosságait. Bogyói *fehérsárgák*, tetszetősek, ovális — a vanília emlékeztető — ízűek. Nagyon jól eltartható fajta, mert elég vastag a héja. Metszése rövid csapos. Jól bírja a szállítást, nem könnyen rothad. Heylesen elrakva eláll az új termésig.

Szegedi Piros, Szeged vidékén *rózsadinának* is nevezik. Október elején érik. Tőkéje középerős. Vesszője pirosas, hosszú izületű. Levele 5 karélyu. Fürtje középnagy, vállas, laza. Bogyója középnagy, *huspiros*, vékonyhéjú, kellemes, édeskés ízű. Rövid csapra kell metszeni. Tekintve, hogy bőtermő, eléggé edzett fajta, kistermelők igen jó eredménnyel szaporíthatják. Közeli piacokra ugyanis jól beszállítható, nem rothad. Ha bornak sajtoltják ki, közönségesebb borok árának kétszeresét megkapni érette, jó zamata miatt.

Duc D' Anjou. Igen nagy, hosszúkás bogyójú, szép fekete szőlő. Fürtje is nagy. 3—4 szemre metszik. Október elejére érik be. Tőkéje és vesszője erős. Igen bőtermő, jól szállítható, télire kitűnően eltehető csemegeszőlőfajta, mely szaporításra alkalmas.

Cornichon (Blanc). *Halhólyag.* Olasz származású, október végén érő, nagy, ágas fürtöket termő fajta. Tőkéje erős, vesszőinek rügvei nagyok. Bogyója *zöldessárga*, igen hosszú, kissé sarlóalakú, héjja vastag, hús ropogós, ize kellemes édeskés. Hosszu csapos metszést kíván. Egyike az ismert *legtetszetősebb* csemegeszőlőknek.

A londoni baromfikiállításán első díjjal jutalmazott galamb.

Nem a legolcsóbbnak hirdetett vessző a legjobb, hanem a legmegbízhatóbb **állami-lag ellenőrzött telepről** vásárolt szőlővessző a **legolcsóbb**, mert fajtiszta, éprűgyű, jól fogamzik. Ilyen telep

Bohn József

csemegeszőlvessző-termelő mintagazdasága, KISTEMPLOMTANYA, Csongrád megye.

140 legfinomabb csemege és borfajta.

Hivatkozzék rendeléskor e hirdetésemre, engedélyt kap. Kérje nagy szakárjegyzékemet! **Legszébb, legbőtermőbb Szőlőkertek Királynője vesszőt nálam kaphat!**

Duc De Magenta. Más neve: *Mac Mahon.* Október elején érik. Tőkéje és vesszőzete erős. Bogyói *sötétpirosak*, igen nagy, hosszukásak, cukorédes, husosak. 3—4 szemre metszik. Igen bőtermő fajta. Azoknál a gazdaságoknál, melyek csemegeszőlő termeléssel foglalkoznak, a gyűjteményből e fajtának nem szabad hiányoznia.

Cros Colman. *Dodrelábi óriás tőkék,* vagy *ökörsem* néven majd minden jobb csemegekereskedés kirakatában feltalálhatjuk diszitó szőlő gyanánt. Október végén érik be. Hatalmas, durva, háromkarélyos levelei vannak, melyek vitorlája fehérsárga, gyapjas. Fürtje igen nagy, ágas, vállas. Bogyója gömbölyű, *óriási*, diónagy-ságu, *fekete, hamvas*, eléggé édeskés ízű husos. 3—4 szemre metszik. Budapestten télen kg-ként 2—3 pengőért árusítják mint diszszőlőt. Rendkívül bőtermő. Hollandiában nagy tömegekben termesztik még üvegházakban is. Angliába exportálják, hol ezt a fajtát nagyon kedvelik. Tekintve, hogy a szállítást jól bírja, *érdemes volna hazánkban is egy bizonyos vidéken tömegesen elszaporítani*, hogy vagon-tételeket lehessen egyszerre szüretelni és az ilyen nagyobb mennyiségeket igen magas árban Angliába és Dániába exportálni.

Muscat Serényi Béla. 1911-ben állította elő *Mathiász János.* Augusztus elején érik be. (Tehát elég korai faj). Tőkéje és vesszőzete erős. Levelei középnagyok, mélyen fűrészeltek, fürtjei nagyok, vállasak, vastagnyelűek. Bogyója nagy, *sötét-sárga*, rozsdafoltos, magasfoku édes, erőteljes muskotály ízzel. Metszése rövid csapos. Igen bőtermő, jól szállítható csemegeszőlőfaj.

Muscat. Szőlőkertek Királynője. Elődei: *Erzsébet Királyné* és fehér *Csabagyöngye.* Augusztus elejére kezd érni. Tőkéje erős, vesszője hosszúizületű. Fürtje igen nagy, vállas, laza. Bogyója viaszszerűen *borostyánsárga*, szép nagy, kissé ovális, ize

HETI TEREFE

Luca-napi babonák

A december hó 13-iki Luca napjához nagyon sok régi babona, boszorkányság és varázslás fűződik, amelyek közül többet világszerte ma is üznek a régi szokásokat fenntartó emberek, akik bizonyára abban a hiedelemben ringatóznak, hogy a szentéletű vértanu kedvében járnak és segítségét nyerik el jámbor és együgyű meszterkedéseikkel.

Vannak vidékek, ahol a leányok Luca-napján tizenhárom papírszéletkére tizenhárom férfinevet írnak, s azokat a párnájuk alá rejtik. A nevekből mindennap lefekvés előtt egyet kihuznak és eldobnak. Az utolsó karácsony estére marad. Azt az éjjelime előtt magukon keresztül hátra dobják, s azután buzgón imádkoznak a templomban, hogy a név viselője minél előbb jöjjön értük, mert az lesz a férjük.

Másutt Luca-napján este fokhagymával kenik be az ajtófélfát, amiközben a művelet végző vénasszonyok így sóhajtoznak:

— Ördögök, boszorkányok, kigyók, békák, nyavalyák, kelések távozzatok e ház lakóitól!

Legelterjedtebb Luca-napi babona a Luca-széke.

Eredete nagyon régi s a boszorkányokban hívő babonás világba nyulik vissza.

A boszorkányok hatalmától rettegő halandó, hogy a seprükön lovagló bimbósókos rémek befolyásától szabaduljon, Luca napján egy széklet kezd készíteni. Mindegy, hogy milyet. Országokint és vidékenint más az alakja. Amilyen szék ott használatban van, s amilyen anyag található. Mégis legtöbbszörre kis széklet készítenek. Fő, hogy Luca-napján kezdjék, minden nap dolgozzanak rajta, s karácsony estére készüljön el az éjjeli misére.

Akkor a boszorkányok hatalmával hadakozó elszánt „hívó” elmegy az éjjeli misére és magával viszi a Luca-széket is. És a világért sem ül a padba, hanem a Luca széke. Amikor pedig a hívők felállanak, ő a székre lép, hogy a többiekre átlásson. És akkor egész bizonyosan meglátja, de csakis ő, senki más, a boszorkányokat az ottár körül, amint seprűn nyargalnak, hajukat tépik, visitanak (a Luca-székről ezt is hallja) és fenyegetik az ájtatos embereket, hogy romlásukra törnek egészségükben, állataikban, ha istenhívők maradnak.

De a Luca székeinek boldog tulajdonosa mosolyog rajtuk. Tudja ő, mi a fegyver ellenük, ha a templomból ki-mennek.

Már oldja is ki a mákoszacskó száját és hinti a fején át hátra, a világ minden tája felé az aprószemű mákot, egy jó kilóra valót.

Azt szedje össze a boszorkány!

Mert csak akkor árthat neki, ha minden szemét összegyűjtötte... Az a munka pedig biztosan eltart a következő Luca-napig. Addig semmi hiba...

Sok ilyen értelmetlen régi népszokást gyűjthetnénk össze, ha utánajárnánk. Az évszázadok előtti tudatlan idők visszamaradt csökevényeit, de feleslegesnek tartjuk, mert magunk is mosolygunk a maradiságukon.

Szent Lucának, a gyönyörű szép római főnemes leányának, Szirakuza nagy szentjének, bizonyára semmi köze e babonákhoz. Ő édesanyja egészségeért fohászokodott Szent Ágotához és Isten meghallgatta kérését, édesanyja meggyógyult. Talán azért fordultak hozzá a középkor rettenetes járványai idején az emberek, s babonás hitük tudatlanságában mindenféle boszorkányság ellen védelemnek hittek. Ezek között is találunk azonban egy költői szépségűt: a velencei gondolások meghatározó bizakodását Szent Luca pártfogásában. Ősrégi örökszépségű dalokat, a „Santa Luciát” az egész világon ismerik és dalolják is. Ők a velencei gondolók és csatornák patronáját tisztelik benne.

Annak azonban nem leljük magyarázatát, hogy a férhezmenő leányok miért Luca-napján írják a neveket? Szent Lucát, aki igen gazdag patricius leány volt, éppen a vőlegénye vádolta be és gyilkoltatta meg a helytartóval, mert vagyonát a szegények között osztotta szét.

De hiszen a babona éppen azért babona, hogy okát ne találjuk és érhetsen legyen...

MÉZES JÁNOS.

Emelkednek a földárak.

A gazdavédelmi rendelet megjelenése óta emelkednek az ingatlanárak Nagy-kőrösön. Olyan rozsföldek, amelyekért augusztusban csak 80—120 pengőt kínáltak, most 200 pengőért kelnek el. A kínálat elenyésző, mert a gazdák az árak további emelkedésével számolnak. Az ingatlanárak ezzel elérték az 1930-as színvonalat.

kiválóan kellemes, finom muskotály zamattal. Metszése hosszucsapos, vagy szálvesszős. Nagyon bőtermő, rendkívül értékes, korai kiválóság, jól szálitható, korai érése folytán igen magas árban eladható. Ez a faj lesz a magyar szőlőbirtokosság leghíresebb exportcsemegeszőlője, remélhetőleg, rövid pár éven belül. A gazdaközönység erősen érdeklődik iránta és tömegesen szaporítja, miután kitünően diszlik nyakoltás utján, öreg silány borszőlőkbe oltva. Jellemző sajátossága, hogy szeptember végére szépen fejlett kacsfürtjeit, azaz másodtermését jól beérleli, tehát kétszer is terem. Külföldi piacokon máris erősen keresik és a nálunk eladásra kerülő mennyiségekre azonnal van jó árban vevő. Ezidén eleinte nagyban 70 fillér, majd 60 és 50 filléres kg-kénti árban szedték a kereskedők és vitték ki külföldre.

Irsai M. József.

Apró jó tanácsok

A tyukok téli takarmánya mageléségből és lágyeléségből áll, amely utóbbit szárazon vagy nedvesen lehet adni. Kiegészítésül szolgál a zöldelés, melynek megszerzése kisebb állomány mellett nem nehéz, mert a háztartás mindig ad annyi konyhahulladékot, zöldsgélevelet, melyek a tyukok etetésére felhasználhatók. Nagyobb állománynál előre kell gondoskodni erről, vagy pedig zabcsirázatot beállítani. Fontos tényezője a téli tojástermelésnek a tyukok mozgása is. Szép idő esetén a szabadban adunk erre alkalmat, zord időben pedig az alomba szórt gabonaszemek révén indítsuk az állatokat fokozott tevékenységre.

A gyümölcsfák elürítődött koronájából a levelek lehullása után a felesleges ágakat ki kell vágni. Így eltávolítandó a koronába befelé növekedő, továbbá az egymást keresztező avagy egymás mellett növekedő ágak egyike. Az ágak levágása mindig töben történjék. A visszamaradó seb szélét éles késsel simára vágjuk és a sebet kátránnyal bekenjük. Az ilyen célra vásárolt közönséges kátrányt előzőleg egy óra hosszáig nyílt tűzön ki kell főzni. Az ágakon levő hernyófészkeket, a fán száradt gyümölcsöt leszedjük s azonnal elégetjük. A vastag ágakat és a törzset kéregkaparóval simára kaparjuk, majd drótkéfével lesurroljuk. Ezzel a munkával az elhalt, felserepedett kéreg alatt meghuzódó sok ezer rovarkártevőt pusztítjuk el. A lombhullás befejeztével, de még az első téli fagyok előtt alaposan permetezzük be fáinkat gyümölcsfakarbollinummal. E permetezés oly bőséges legyen, hogy a fának minden ága átnedvesedjék. A fák törzsét meszelné nem kell; vele semmit se használunk a fának.

A Budapesti Központi Általános Tejcarnok Rt. (VII., Rottenbiller-u. 31. sz.) közli, hogy törzskerettel bíró tejszállítók tejtermelését, ipari tejét is, a fennálló rendeletekben megállapított felételek mellett korlátlan mennyiségben átveszi.

Kolauch-faiskola (Szeged)
nagyválasztéku és elsőrendű
növényanyaggal szolgál.

SZIVÁRVÁNY ASSZONYOKNAK, LEÁNYOKNAK

A tüzoltó

A jegyző egy szép napon elgondolta, hogy mennyivel szebb, katonásabb színeze volna falujának, ha ünnepélyes alkalmakkor egyenruhás tüzoltók sorfala díszitné az utcákat.

Megszervezte hát a tüzoltóságot. Jelentkező bőven akadt. Kiválasztott közülük egy szakaszra valót, aztán kinevezte a parancsnokot egy sok vitéségi érmes szakaszvezető személyében, aki aztán katonás fegyelmet tartott hívei között és minden nap gyakoroltatta embereit. Egy ízben megállt az arcvonal előtt, szétterpesztette lábait, aztán megszólalt:

— Pihenj!

A tüzoltók pihenjbe görbitették lábukat.

A parancsnok beszélt:

— Ide figyeljünk!

A legények feléje néztek.

— Most átmegyünk a lábgyakorlatra.

Ha azt vezénylem: Jobb lábat előre feszítsd! . . . akkor minden ember kinyújtja a jobb lábát és részsütösen előre tartja . . . Megértettétek?

A tüzoltók kórusban zúgták:

— Meg!

A parancsnok vezényelt:

— Vigyázz!

A tüzoltók összekapták magukat, mintha rugó dobálta volna őket. Aztán a parancsnok felvetette fejét és vezényelt:

— Jobb lábat előre feszítsd!

A tüzoltók kinyújtották jobb lábukat. Egy legény azonban elgondolkozott. — bizonyosan a babájára gondolt. — mert a jobb lába helyett a bal lábát nyújtotta előre.

A parancsnok végigné az soron s amint meglátja, hogy egy helyen két láb nyulik előre, elvörösödik, aztán mérgezen elordítja magát:

— Ki az ott, aki mind a két lábát fölemeli?

Mi dörög?

Esőre áll az idő. Sötét felhők gomolyognak a Kárpátok felett. A tartalékban heverő bakák sátrakat vernek és úgy várják az esőt.

Egy jól megtermett, napbarnította magyar hanyatt fekszik a lombos tölgy alatt, karját a feje alá vonja s míg a többi lázasan veri a sátorkarókat, addig ő tágra nyílt szemekkel nézi a gomolygó felhőket és az égdörgést hallgatja. Már az eső is csepeg, de a katona nem mozdul, csak néz fel az égre.

A pajtása észreveszi, rászól:

— Min spekulálsz, komám?

A baka tovább nézi az eget és úgy felel:

— Azon gondolkozom, mi lehet az, ami a villámlás után dörög?

A másik vállat von, aztán ásitva felel:

— Égi álgyu. Mëndörgős ménkü!

Nyáry Andor.

Karácsony előtti munkák

Alig két hét és ráánkösönt az ünnep. Nagy sürgés-forgás, titkos sugdolódzás folyik már ilyenkor minden házbán, mert bármennyire is ránk nehezedett az idők járása, mégis csak ki akarjuk módolni valahogyan, hogy családunk minden tagjának valami kis örömet okozunk. Az ajándékozás ma már többnyire csak arra szorítkozik, hogy a gyermekeknek erre az alkalomra vesszük meg azt, amire menthetlenül szükségük van: egy pár cipőcskét, meleg harisnyát, ködmönt, vagy az iskolai felszerelésekből hiányzó és eddig nélkülözött darabokat. Nagyon helyes és észszerű dolog, ha hasznos dolgokat ajándékozunk a hozzánk tartozóknak, de ne feledjük el, hogy a gyermek mégis csak gyermek, az életet nem a praktikus oldaláról nézi és legnagyobb örömet azzal szerzünk neki, ha egy-két kisebb játékkal, képeskönyvvel vagy más effélével is meglepjük, ami elszórakoztatja és fantáziáját működésbe hozza. Nem az a fontos, hogy minél drágább és díszesebb kiállítás legyen, amit adunk, hanem, hogy valóban eltaláljuk szíve vágját az apróságoknak. A drága porcellánbabák helyett magunk is készíthetünk nagyon csinos rongybabákat, egy-két egyszerűbb butordarabot, amivel egész évre boldoggá tehetjük gyermekünket. A rongybaba készítésénél a fejet kóccal kitömött fehér vászonrongyból készíthetjük, a törzsnek és végtagoknak ugyancsak kóccal kitömött vászonhúrkákat használhatunk, melyeket aztán megfelelően összeállítunk és ruhácskát varrunk neki. A fejre ceruzával szemet, orrot és száját rajzolunk, melyeket vízfestékkel nagyon jól kiszínezhetünk, vattából vagy kócból haját ragasztunk rá s még pántlikát is köthetünk a copfjába. Maradék rongyocskákból aztán ruhát, kalapot készíthetünk neki, apró harisnyát, cipőcskét horgolunk reá és így pár órai munkával kiadás nélkül mérhetetlen örömet okozunk a gyermeknek. A kis butorokat jobb híján keménypapírból vagy a gyufaskatulya lemezeiből is készíthetjük s világos

kretondarabkákkal bevonva, csakhamar egy egész garnitúrával megvagyunk. A babaágy pár lécből összetákolható, melyet simára lecsiszolunk és bemázolunk, nehogy a gyermek kezecskéit felsértse vele. A kóccal tömött párnákat, paplant maradék csipkedarabkákkal gyönyörűen ki is díszíthetjük.

A karácsonyfára drága és törekeny diszek helyett mézeskalácsból különféle alaku figurákat készítünk, melyekre egy-egy angyalfejet s más képecskét ragasztunk. Tarka fényes papírból láncokat, kosárcákat lehet kívágni, az aranyra festett diók és pár száz gyertya pedig az egész fát ragyogóvá teszik. Egy kis ügyességgel betlehemi házacskát is összeállíthatunk a karácsonyfa alá.

Szoktassuk rá a gyermekeket, hogy akármilyen csekélységgel is, ők is kedveskedjenek szüleiknek, testvéreiknek. Ajándékukat mindig maguk készítsék és soha se vásárolják azokat. Bármily jelentéktelen kis kézimunka, rajz, színes posztókból kivágott és zsinórra fűzött könyvjelző-figura legyen is a „meglepetés“, melyre készülnek, megtanítsa őket arra, hogy adni és másoknak örömet okozni milyen nemes és boldogító érzés.

Ételreceptek

Tüdőtáska-leves. Fél kiló csontot sós vízben egy óráig főzünk, azután a csontléhez zsírban piritott zellert, sárgarépát, petrezselymet, kalarábét és hagymát adunk és pár szemes borssal még másfél óráig főzzük. A leszűrt levesbe belefőzzük azután a tüdőtáskát, melyet a következőképpen készítünk: 15 deka sertés- vagy borjutüdőt sós vízben puhára főzünk, megdaráljuk, zsírban párolt, apróra vágott hagymával, petrezselyemmel, sóval, borssal fűszerezünk, picit liszttel meghintjük, kevés vizet öntünk rá, megtöltünk vele egy tojásból gyurt tészttal, melyből derelyéket formálunk.

Szalonnás borjutekeres. A kicsontozott és megtisztított borjucomból szeleteket vágunk, kiverjük, besózzuk, minden szeletbe vékony szalonnadarabot teszünk és szalonnás zsírban megpároljuk. A zsírral leöntve tálaljuk, miután azt előbb kevés vízzel felhígítottuk.

Turós lepény. 30 deka lisztből egy tojással, kevés cukorral, sóval, 3 deci tejfel és egy deka tejből feloldott élesztővel nem túlkemény tésztát keverünk. Ha félig kidolgoztuk, 4 deka olvasztott vajot vagy zsírt adunk hozzá, egészen kidolgozzuk és langyos helyen jól megkelesztjük. Töltelék: fél kiló turót áttörünk, 3 tojás sárgáját 15 deka porcukorral habosra keverünk, hozzáadjuk a turót, kevés citromhéjat, mazsolát, 2 evőkanál lisztet és a 3 tojás kemény habját. A töltelék a tészta kenjék és lassu tűznél megsütjük.

Mutasd meg szomszédodnak is a **VASÁRNAP**-ot!

Valamikor . . .

Valamikor régesrégén,
Én is boldog voltam,
Valamikor, amikor még
Kicsi gyerek voltam.
Valamikor, amikor még
Lepkék után jártam,
Valamikor, amikor még
Szép leányt nem láttam.

Irta: BÜI JÁNOS (Kocs.)

H I R E K

Most örülj nagyon...

Most örülj nagyon.

Ne legyen könnyed, bánatod,
S minden csillag öröm-csillag legyen,
Amely az égről ráragyog.

Most örülj nagyon.

S ha jársz a régi fák alatt
Vidáman, engedj, hogy néha én is,
Hogy néha én is lássalak.

Most örülj nagyon.

S én előttem is nevesz sokat,
Olyan az, mikor a kriptacsöndbe
Szép virágillatok szállanak.

Most örülj nagyon.

Sírás hozzád ugye illene,
S megrikatni téged, szép virágot
Az Istennek hogy lenne szíve.

Most örülj nagyon.

Te vagy a drága, drága élet:
Hát szépen illatozzál a harcban
Elfáradott férfi szemének.

Irta: ifj. KISS S. JÁNOS (Tác.)

Helyreigazítás. Mult neti, december hó 3-iki számunk 8-ik oldalán, Irsai M. József borfeljavítást ismertető cikkében, a jobboldali hasáb második bekezdésének végén értelemzavaró betűhiba csúszott be, melyet ezuttal helyesbítettünk. A mondat helyesen így hangzik: „Ezt hektoliterre kerekítve 100 liter mustba 15 liter ötvenháromfokos (nem pedig, mint szedve volt, 35 fokos) sűrítményt teszünk. Az előtte való bekezdésben a következő mondatban: Most megnezzük, hogy a kb. 19.427 elsőrendű mustfok, stb.; elsőrendű szó helyett *előrendű* a helyes.

Pusztamérges község 25 éves. Szeged körzetébe tartozó Pusztamérges község most ünnepelte meg fennállásának negyedszázados évfordulóját. A község nagy hírt szerzett jó borával, amely a külföldön is ismert. Az idén a község új műutat kapott, amelyet most nyitottak meg.

Graefl Jenő halála. Graefl Jenő földbirtokos, volt országgyűlési képviselő, felsőházi tag december hó 2-án Poroszlón elhunyt, nyolcvan éves korában. Graefl Jenő a gazdasági életnek alapos ismerője, az ország egyik legkiválóbb gazdája volt. A legjobb lótenyésztő és lószakértő hírében állott; birtokán is főként lótenyésztéssel foglalkozott; kiállításokon számtalan díjat és a szakkörök osztatlan elismerését nyerte el. A magyar mezőgazdaság nagy halottját igen nagy és bensőséges részvét mellett helyezték el örök pihenőre.

Hideg egész Európában. Rázza a szakállát tél apó s hullanak belőle a fehér pihék. Még a levegő is megrezdül tőle és sívít a téli szél. Hogy is mondja a régi dévaj nóta:

Egy szelid szarvas és kisbarátja.

— Azért hideg ez a tél,
A Dunáról fuj a szél,
Dunáról fuj a szél.
Ha Dunáról nem fujna,
Ilyen hideg nem volna.
Dunáról fuj a szél.

Ha nem tudod, mi a tél,
Eredj ki a kapufél-
Fához, ha fuj a szél.
Majd megtudod mi a tél,
Ha kimégy a kapufél-
Fához, ha fuj a szél...

Hát iszen hideg, hideg. Azért van tél, hogy hideg legyen. És azért van a guba, a bekecs, meg a báránybórsapka, hogy mosolygjon rajta az ember. És hát mívégből gömbölyödnék meg a jó kis ártatlan két mázsás hízó, ha nem volna hozzávaló idő, amikor késre lehet fogni. Mert az se utolsó dolog ám! A jófajta hurka, kolbász, töltött káposzta meg orjaleves a karcos mellé. Hideg? Hát legyen hideg! Most van az ideje. Csak hízó is legyen hozzá minden házbán, amennyi csak megkívántató, hogy könnyen várhassa az emberfia a tavaszt...

Az erdélyi falu és az ifjuság. December hó 4-én nagyszámu és előkelő közönség előtt tartott előadást a Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete rendezésében Tölgyes István dr., a Faluszövetség igazgatója. Értékes előadásában ismertette a háboru előtti ifjuság felfogását és mozgalmát, a nemzetiségi ifjuság szívós munkáját. Párhuzamot vont a mai erdélyi fiatalság gondolkozása és tevékenysége között és ismertette személyes tapasztalatait. Az előadást a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta és melegen ünnepelte a kitünő előadót.

Takács Menyhért dr. jászói prépost meghalt. Takács Menyhért dr. jászói prépost-prelátus, a jászó-premontrei kanonokrend feje, hosszas szenvedés után az elmúlt héten Budapesten meghalt. Vele a régi Magyarország kulturális életének egyik ve-

zető egyénisége dőlt ki az élők sorából. Holttestét a budapesti rendházban lévő lakosztályának egyik termében helyezték koporsóba. Innen átszállították az Egyetemi-templomba, ahol felravatalozták. December hó elsején, délelőtt 10 órakor Breyer István esztergomi segédpüspök mondott az Egyetemi-templomban az elhunyt lelkiüdvéért engesztelő szentmiseáldozatot, délután pedig a koporsót átszállították Gödöllőre, a hol a rend templomában Hanauer Á. István dr. váci megyéspüspök mondott az elhunyt lelkiüdvéért ünnepélyes engesztelő szentmisét, ennek végzetével pedig a gödöllői rendi sirboltban helyezték a halottat végső nyugalomra.

Miklós Andor halála. Kimagasló egyéniséget vesztett el a magyar sajtó, meghalt Miklós Andor, Az Est főszerkesztője, az Est-lapok (Az Est, Magyarország, Pesti Napló) és az Athenaeum könyvkiadóvállalat tulajdonosa. A világszerte ismert lap-tulajdonos, mint szegény ujságíró kezdte pályáját s egész életét szakadatlan és gondos munkásságban töltötte el. Beteg szíve ölte meg 53 éves korában. Halálát az egész magyar közvélemény gyászolja. Temetésé december hó 5-én, ment végbe a Kerepesi-uti temetőben. A beszentelést Nemes Antal c. püspök végezte s az ujságíró-intézmények megbízottai sorban bucsuztak el a modern magyar ujságírás harcos ujitójának földi maradványaitól. Az elhunyt ujságíróvezér özvegyét a hivatalos körök és a társadalom osztatlan részvétele kereste fel. A miniszterelnök, a kultuszminiszter, a földmívelési miniszter s a társadalom sok előkelősége fejezte ki részvétét. A Magyar Ujságírók Egyesülete gyászülést tartott Miklós Andor emlékezetére.

GAZDATUDÓSÍTÓ

Decemberben kevesebb lesz a zirsértés.

A Magyar Gazdaságkutató Intézet és az Országos Mezőgazdasági Kamara legutóbb kiadott jelentése szerint októberben a hizlalásra beállított zirsértések száma a mult évhez képest némi emelkedést mutat. Az október végén hízó zirsértésállomány körülbelül 25 százalékkal nagyobb volt, mint egy év előtt. Azonban még csak novemberre jelezték jelentősen több zirsértés elkészülését, míg decembertől kezdődően a többlet megszűnik. Októberben több hussértést állítottak be, mint akár szeptemberben, akár a mult év októberében. A kisgazdasági hizlals helyzete nagyjából változatlan maradt.

Megbüntetik a dohányvágó gépek tulajdonosait.

Tudvalevő, hogy a dohánycsempészet megakadályozására meg vannak filtyva a házi használatu dohányvágó gépek. Kecskemét környékén több ilyen duggepet találtak s ezek tulajdonosait most 2400 pengő büntetésre ítélték el.

PÁSZTORTÚZ

A falu öregjei

A „Kecskeméti Közlöny“-ből olvasom, hogy a kocséri tanyáján most ünnepelte századik születésnapját Sz. Kovács István ösmert gazda, aki valaha ötven évig Kecskeméten lakott, s lókereskedéssel foglalkozott és éppen ebből a keresményéből vásárolta később Kocsér határán azt a szép tanyáját, földjét, amelyen hozzátartozóival, — unokák, dédunokák! — mindmáig gazdálkodik a testben-lélekben erős öreg gazda... Ezt a századik születésnapot mostan is kedves örövendézek, vigadózások között megünnepelték. Az eleven mozgású százesztendő öreg gazda mindnyájuknál vidámabb volt, s nevetve beszélt, hogy a tanyán hajnalban ő az első, aki munkára kel. Nem is engedi, hogy gyámoltalan vénnek tartsák, bár kissé meghajlott az egykori szálfa magas, súlyra, vagy százkilós, erősfájú pusztai ember. A századik évében még nőszülni is akart a nagyapó, ami a „kukorica gölödinen“ mult. A kiszemelt menyasszonyjelölt özevgyasszony ugyanis „kukorica-gölödín“-nel traktálta meg Kovács bátyánkat, aki nem szereti ezt a nyögvényelős ételt, azért a házasságról inkább le is mondott... Egyébként remekül lát és hall, noha egy foga sincsen: úgy eszik-iszik, mint más legényember. A jóképű lányokat megcsipkedti. A bort dugni kell előle, s szalonna a mindennapi reggelije. Fénytelen hangján még énekel is a százeves magyar. Jámbor verszetű, fűbemászó dallamu ősi nóta ez:

Verem össze a sarkantyum hangosan,
Odahallik a babámhoz biztosan.
Hallgasd babám a sarkantyum pön-
gésit,
Mögkereslek mán estére biztosan.

— Amikor gyerek voltam, akkor volt ez nóta! — mondja százeves Sz. Kovács bátyánk. Bogár Imre híres betyárt is személyesen ösmerte. A 48-ról, régi vásározásokról, virtuos verekedésekről, a lókupekedésről sok érdekset, eredetit tud mesélni. A századik születésnapján — a tambura pattogtatós muzsikájánál — még a guggantós, toppantós, perdülős verbunkost is eltáncolta a drága öreg.

Ezt pedig nemcsak az érdekesség kedvéért beszéltem el itt nektek, kedves testvérjeim, hanem messzebbre is gondoltam. A falu irástudó vezetőihez: a lelkész, jegyző, tanító urakhoz, a már iskolázott ifjú gazdákhöz fordulok. A hetven évestől felmenőleg minden falunak vannak különböző rendű, rangú, sorsu galambösz öregjei, ne hagyjátok tehát elmulni őket megbeszélgetés nélkül. Elbeszéléseiket, meséiket a helyi és országos életre, szokásokra, az öltözködéssre, táncokra, nótáikra vonatkozó emlékezéseiket sőtinkább gonddal, szeretettel vegyét-tek jegyzésbe és őrizték meg lelké-

szeitek irattárában, vagy a faluházán, akár a Faluszövetség fiókjánál, mert ezek idővel mind a rohamosan kibet-
közö magyar népelet történetírásainak pótolhatatlan kincses adatai lesznek...
Ezért is — mondom — becsüljétek, szeressétek nagyon a falu öregjeit!

MÓRICZ PÁL.

Kitüntetés. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére szepeshelyi Hutyra Ferenc dr. m. kir. udvari tanácsos, felsőházi tagnak, a m. kir. állatorvosi főiskola nyug. rendes tanárának a magyar állatorvosi tudományok terén kifejtett kiválóan eredményes működése elismerésül a II. osztályu magyar érdemkereszthez a csillagot adományozta.

Arany- és ezüstpénzek ára

1933 december hó 4-én.

Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 28 fillér; kétkoronás 56 fillér; ötkoronás 1 pengő 46 fillér; régi egyforintos 76 fillér.

Aranypénzek: 1 darab 20 koronás arany 80 pengő 25 fillér; 10 koronás 15 pengő; Napoleon-arany 30.55—30.70 pengő.

14 karátos törtarany (gyűrű, karperec, fülbevaló, stb.) grammonként 2 pengő 62 fillér.

Színarany kilogrammja 5075—5090 pengő.

Szinezüst kilogrammja 60 pengő.

TANÁCSADÓ

Kérdés: 1. 4000 pengős követeléseim adósom ingatlanán harmadik helyen van bekezelve. Az ilyen helyű követelések is a gazdarendelet hatálya alá esnek? 2. Sógorom tudtom nélkül aláírta egy váltóra

Az áruzsora ellen indított küzdelem uttörői és harcsoái a

„HANGYA“ SZÖVETKEZETEK

amelyek felbecsülhetetlen értékű árszabályozási tevékenységet fejtenek ki a magyar gazdaközönségnek úgy a közszükségleti cikkekkal való ellátása, mint legfontosabb terményeinek értékesítése terén. A falusi „HANGYA“ SZÖVETKEZETEK ma már nemcsak fűszer, gyarmatárú, élelmiszer, gazdasági és háztartási cikkek, ruházati anyagok, stb., stb. elosztásával foglalkoznak, hanem

**mind több és több falusi szövetkezet kapcsolódik be a gazdaközön-
ség tojás, baromfi, gyümölcs, sertés, vágómarha, stb., stb. termé-
nyeinek értékesítésébe.**

Minden gazdának saját jól felfogott érdeke megkívánja, hogy tagja legyen a „HANGYA“ SZÖVETKEZETNEK, azokat vásárlásával támogassa, terményeit ott értékesítse és üzletrész-jegyzések révén igyekezzék azokat erősíteni.

A szövetkezeti szervezkedésben, összetartásban nyilvánul meg az az erő, mely képessé teszi a falu közönségét a gazdasági bajok leküzdésére!

a nevemet, ebből per lett és a bíróság tanu-
vallomások alapján elmarasztalt. Az ügy most fellebbezés alatt áll, milyen íté-
let várható? (3968. sz. előfizető.) — **Fe-
lelet:** 1. ▲ harmadik helyre betáblázott
4000 pengős követelése is a gazdarendele-
sok rendezése tárgyában kiadott rendelet
hatálya alá eshet, ha az illető kéri ingat-
lanainak védett birtokká nyilvánítását,
azonban az állam ezen tartozását nem
váltja magához, azaz nem kötvényesíti. 2.
Hogy a bíróság az egyes tanuvallomáso-
kat miként mérlegeli, azt előre megjós-
olni nem lehet.

Kérdés: Hogy tudnám Pilsenben (Cseh-
ország) elhalt két kisleányom halotti le-
vetelt megszerezni? (M. J., Zalamegyes.) — **Felelet:** Irjon, vagy irasson egy né-
metnyelvű levelet a pilseni anyakönyvi
hivatalhoz és abban kérje a halotti leve-
lek megküldését.

Kérdés: Hol kaphatnék állami szőlő-
telepen gyökeres oltványokat? (Eltőljáró-
ság, 1561. előfizető.) — **Felelet:** A telep
címe: Mathiász-féle állami szőlőtelep,
posta: Katonatelepe, Pest-megye. Innen
csak simavesszőket lehet vásárolni. Ameri-
kai alanyvesszőket forduljon kérdést-
tevő levélben az Állami szőlőtelephez, Lo-
vas (Zala-m.). Olyan gyökeres amerikai
alanyu vesszőt, amelybe európai finomabb
csemeszőlő van beoltva: Herszényi
László tábornok telepeiről kaphat, Sárosp-
atakról, ugyszintén Kerékgyártó János-
tól, Abasárról, posta: Abasár-uttelep, 615.
szám.

Kérdés: Mi a magyar szőlészeti állomá-
s címe, milyen talajmintát kell fel-
küldeni felső és alsó talajból, mennyi a
vizsgálati díj mérszertartalomnál? (K. A.,
Gerendás.) — **Felelet:** Helyes cím: Ma-
gyar királyi Ampelológiai Intézet, Buda-
pest, Herman Ottó-utca 15. sz. Talaj-
mintát vizsgáltatni nagyon helyes, mert
akkor olyan fajtájú alanyvesszőt haszná-
nál, mely az ottani viszonyoknak legjob-
ban megfelel. Az eljárás az, hogy ha a ta-
laj mindenütt egyforma a birtokán, úgy
vegyen egy helyen a földből 10, 50 és 100
centiméter mélyről 2—2 kilogrammot és
azt megjelölve, külön papírba csavarva,
küldje be egy ládikában bérmentve a
fenti intézet címére. Egy levélben azután
írja meg azt is, hogy honnan küldötte be
a földet és milyen szempontból kívánja
annak megvizsgálását. A levelet nem sza-
bad a ládába tenni, mert a posta meg-
bünteti. A vizsgálati díj 3 pengő. Az in-
tézet azt is megírja, hogy a mérszertartalom
tekintetében milyen alanyfajtájú szőlő-
vesszőt ajánlatos illetnie. Felhívom fi-
gyelmét arra, hogy kötött talajon szőlőt
ültetni tilos. Csakis házi szükségletére és
legfeljebb 1000 négyzetölet ültethet be. A
bortörvény szerint ugyanis csakis a föld-
művelésügyi miniszter engedélyével és
csak olyan területen szabad szőlőt tele-
píteni, melynek talaja egyéb gazdasági
művelésre alkalmatlan, immunis homok,
vagy hegyvidékon fekvő olyan terület, mé-
lyen a filoxeravész fellépése előtti időben
már volt szőlő.

Kérdés: Rendez-e a Vasárnap valami-
lyen pályázatot? (Sz. J., Pereked.) — **Fe-
lelet:** Igen. Egyben közöljük, hogy a
kért mutatványszámot megküldöttük.

Kérdés: Mi a megszólítása a pénzügy-
miniszternek és mi a címe? (H. J., Duna-
szekcső-sziget.) — **Felelet:** Nagyméltó-
ságu Pénzügyminiszter Ur! Kegyelmes
Uram! Címe: Budapest, I., Szenthárom-
ság-tér 5., Pénzügyminisztérium.

Kérdés: Egy elpusztított régi épület vályog- és sárfalát lehet-e trágyakövel használni? (3968. sz. előfizető.) — **Felelet:** A vályogfalnak anyagában nincs semmiféle trágyaerő. Kár kihordani.

Kérdés: Milyenek a Faluszövetség olasz csereakciójának feltételei? (Sz. J. Pereked.) — **Felelet:** A jövő évi olasz csereakció jelentkezési határideje 1934 február hó 1. Részvételi díja 190 pengő, mely összegből 100 pengő a jelentkezéskor, 90 pedig az elindulás előtt fizetendő. A jelentkezőnek a Szövetségnél hatósági erkölcsi bizonyítványt, valamint hitközségének vezetőjétől ajánló sorokat kell felmutatni. A csereakció időtartama nyolc hónap. Az indulás ideje körülbelül március hó 10—15-én lesz. A résztvevőket Olaszországban mintagazdaságokban helyezi el a Szövetség. Jó minél előbb jelentkezni.

Kérdés: 1. Négy középiskolai végzettséggel felvesszék-e utmestert, vagy vízmestert szaktanfolyamra? 2. Hol tartanak ilyen szaktanfolyamokat? (Hü olvasó, Nagysimony.) — **Felelet:** 1—2. Négy középiskolai végzettség elég, azonban a kereskedelmi minisztérium jelenleg megszüntette a kérdéses szaktanfolyamokat, mivel ugyanis rengeteg végzett ut- és vízmester van, akiknek nem tud állást nyújtani.

Kérdés: Hol kaphatnék kölesőrüdiót és milyen feltételek mellett? (P. J. S., Gazdakör.) — **Felelet:** Kölesőrüdiót kaphat az u. n. „Sziksz” szövetségzetnél, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 9. A bérlét összege úgy van megállapítva, hogy bizonyos részletek befizetése után a rádiókészülék a bérlő, illetve bérlők tulajdonába megy át. Tájékoztatás végett itt közöljük, hogy 2 + 1 lámpás készülék után havonként 6 pengőt kell fizetni és a rádió 12 hónap után megy át a bérlő tulajdonába.

Kérdés: 1. Miért van a külföldi követéseknek katonai attaséjuk és mi a teendőjük? 2. Miért van az országoknak a követségen kívül konzulátusuk is? 3. Mi az, ami a rádióban hírek olvasása közben mindig zörög? 4. Mi a címe Mussolini miniszterelnöknek, lehet-e neki magyarul írni, a levelet rendszeren, vagy ajánlva adjam-e fel? 5. Mi a címe olasz követünknek és mi a megszólítása? 6. Mi a címe Tóth Tihamérnak és Bangha Bélának? — **Felelet:** 1. A katonai attaséknak az a hivatásuk, hogy azoknak az országnak a katonai szervezkedését kíséreljék figyelemmel, melybe vannak küldve. 2. A követések politikai, míg a konzulátusok gazdasági (kereskedelmi) érdekeket képviselnek. 3. A híreket a rádióban papírlapokról olvassák fel és a fel- és letett papírlapok rezgéséből keletkezik a kérdéses zörög. 4. Sne Benito Mussolini (Capo del Governo, Roma, Palazzo Venezia. Lehet magyarul is írni. A levelet fel lehet adni rendszeren. 5. Hőry András, Roma, Legazione d' Ungheria, Via dei Villini. Megszólítása: Kegyelmes uram. 6. Tóth Tihamér lakcíme: Budapest, IX., Kinizsi-u. 10—12.; Bangha Béla lakcíme: VIII., Mária-u. 25. Egyben közöljük, hogy jogügyi kérdésére a legközelebbi számunkban válaszolunk.

Kérdés: Jöminőségű gyékény- és kosár, illetve kosármunkát hol lehetne értékesíteni? (T. M., Nemeshany.) — **Felelet:** Forduljon pár sorral Krausz Károly és József kosár- és játékkáru kereskedéshez (Budapest, VI., Andrássy-ut 43.), talán 6 átvesszi áruját

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. M., Háromház. Kérését nem teljesíthetjük, mivel az iratokba csak az érdekelt felek tekinthetnek be. — **B. L., Zalakoppány.** A Turul biztosítóról azt a felvilágosítást kaptuk, hogy ügyüket azért nem tudták elintézni, mivel a november hó 27-iki levelükben kért hatósági bizonyítványt, mely igazolja, hogy 1928 április hó 1-től G. M. Magyarországon lakik, nem kapták meg.

Vásárok jegyzéke.

Vasárnap, december hó 10-én. Állat- és kirakodóvásár: Kisujszállás.

Hétfő, december hó 11-én. Állat- és kirakodóvásár: Cece, Dunapataj, Füzesabony, Irsa, Kismarja, Nagyoroszi, Rics, Vajszló, Várpalota. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Szabadhidvég. — **Marha-, sertés- és kirakodóvásár:** Vásárosmiske (bizonytalan). — **Marha- és kirakodóvásár:** Szeptek. — **Kirakodóvásár:** Nagymaros.

Kedd, december hó 12-én. Állat- és kirakodóvásár: Dunapataj, Gönc, Pápa. — **Kirakodóvásár:** Mád.

Szerda, december hó 13-án. Állat- és kirakodóvásár: Abaujszántó, Pápa, Sárospatak, Székesfehérvár, Villány.

Csütörtök, december hó 14-én. Állat- és kirakodóvásár: Hajduhadház, Jánk, Keszthely, Nyírbrány, Sarkad. — **Állatvásár:** Devescer, Mezőkövesd. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Császárs.

Péntek, december hó 15-én. Állat- és kirakodóvásár: Csongrád, Szarvas, Sarkad.

Szombat, december hó 16-án. Állat- és kirakodóvásár: Csongrád, Szarvas.

T R É F Á K

Ez is megélhetés.

— No, hogy van? Mit csinál? Miből él?

— Még mindig a virágcserepből, ami három év előtt a fejemre esett.

Álom és valóság.

— Lilike, azt álmodtam, hogy megcsókoltam magát. De azután mindjárt felébredtem.

— Valószínűleg a pofontól, amit tőlem kaptott.

A cigány lóháton.

A cigány fordítva ül fel a lóra és úgy baktat végig a falun.

— Te, cigány, — kiabál rá a kisbíró — miért ülsz te fordítva a lovon?

— Azért, — szól le a cigány a lóról — mert mit kell azt mindenkinek tudni, hogy én hova megyek.

Az áprilisi tréfa.

— A házmester nagyon buta áprilisi tréfát csinált velem.

— Mit?

— Pont elsején beállított hozzám és a házbért kérte.

A fősvény.

Egy családhoz egy nagyon fősvény hírben álló vendég érkezik. Azt mondja a fősvénynek a vendéglátó:

— Mult heti leveledben, melyben bejelentetted, hogy meglátogatsz, azt irtad, hogy egy tyukot is hozol ajándékba.

— Igen, — rebegi a fősvény — de közben a tyuk meggyógyult.

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.

K egézséges S a multban
r = s

(Beküldte Cseppentő Imre Galambospusztáról.)

2. Szórejtvény.

I gyom aszpirin L M

(Beküldte Ökrös Rózsa Vésztőről.)

3. Szórejtvény.

Személyes névmás N testrészt
(-r)

(Beküldte Vallyon Klári Tiszasüllyből.)

4. Szórejtvény.

K S B Mikszáth Kálmán
(e=i)

(Beküldte Rózsa György Somogyocsáról.)

5. Szórejtvény.

némaság S szem Y
á

(Beküldte Sziklay Ede Bozsokról)

A rejtvények megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorával együtt, az 53-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények megfejtését tíz napon belül okvetlenül juttassák el hozzánk, mert az elkésve érkező megfejtők nevét nincs módunkban közölni.

A 47-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése: 1. Szórejtvény: **Jánosbogárka.** 2. Szórejtvény: **Vendéglő.** 3. Szórejtvény: **Keresztut.** 4. Szórejtvény: **Szállítólevél.** 5. Szórejtvény: **Péter Pál napja.**

Megfejtették: Niklai István, Vallyon Klári, Sudár Ferenc, Farkas László, Günther Ferenc, Vargha Anna, Nagy Péter, Mézes János, Olty Magda, Szűcs Ferenc, Kovács János, Szekeres Márton, Habár János, Török Rezső, Nagy János, Tóth Gyula.

Jutalomkönyvet nyertek: Niklai István (Szakcsmajor) és Farkas László (Sárosd.)

A 48-ik számban közölt rejtvények megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával együtt jövő héten közöljük.

A VILÁGGYUJTÓGATÓ

REGÉNY ★ ANGOL BÓLFORDITOTTA: VÉCSEY LEÓ (53)

A hadügyminiszterjelölt ur most sem tudta, mit tesz... Ujból csak egy kis fehér kéz játszott bele a dologba. Az éjszaka ugyanis egy udvari futár járt a gróf lakásán, illatos levélkében egy kérelmet hozott, hogy egyik bizalmas barátját a legnagyobb repülőgépen minden podgyászával együtt sürgősen vigye el a szomszédos állam fővárosába a trónörökösne édesanyjához, csak úgy, mint holmi csokoládécsomagot.

— Akkor hát... akkor hát — dadogott Cardon — itt nincs már semmi tenni való?

— Dehogyanis nem! Sőt, csak most kezdünk el dolgozni igazán... Felvesszük a fonalat és nyomon követjük az őrnagyot országokon át tovább és tovább.

— Oh, ha még egyszer a kezem közé kapnám, most már nem szabadulna olyan könnyen. Minden további bizonyíték nélkül azonnal letartóztatnám.

— Biztosítom róla, Cardon kártárs, hogy nem tenné meg. Itt nem használnak egyszerű eszközök. Itt alapos felkészültségre és pompásan kidolgozott haditervre van szükség. De mi most fel fogunk készülni és kidolgozzuk ezt a haditervet egy félóra alatt, ha kell — Istenemre mondom — és aztán megindulhat az új munka.

A két állam rendőrségének vezetőemberei ismét kezét fogták és megpecsételték a szövetségüket. Azután Cardon telefonon felhívta a kormányelnököt és bejelentette neki, hogy szabad folyást enged az eseményeknek. A talány megoldásának időpontja eltolódott, olyan dolgok történtek, amelyek nyomán egészen más és új haditervet kell kidolgoznia. Bejelentette azt is, hogy elutazik és külföldön folytatja a nyomozást, de a legrövidebb időn belül, ahogy csak lehetséges, jelentést fog tenni annak eredményéről... A miniszterelnök hangjában, ahogy megtette megjegyzéseit, kicsengett a guny és kételkedés, tisztán érezhető volt, hogy az államférfi legbensőbb meggyőződése szerint azt hiszi, hogy a detektív munkája teljesen kudarcot vallott és ezzel az utazással csak leplezni akarja bukásának életét.

— Várjunk csak — mondotta a detektív, amint visszafordult és helyére tette a telefonkagylót — az előbb azt mondotta, rendőrfőnök ur, az előbb azt mondotta, hogy sejti, tapogatózva és halványan, mi az igazi célja Dansky őrnagynak, miért folytatja ezt a jól megépített, szerteágazó hadműveletet, amelybe mindenkit belekapcsol, aki csak csengő arannyal vagy ravasz furfanggal elérhető... Várjunk csak, ne feleljen még, kártárs ur... Én sejtek, hasonlóképpen tapogatózva és halványan valamit, — most szeretném tudni, hogy egyeznek-e gondolataink.

Perrin felfigyelt.

— A terv olyan pokoli, olyan merész és hihetetlenül gonosz, hogy szinte végig sem meri gondolni az ember — mormogta, inkább csak magának.

— Ugy van — válaszolta a detektív. — Pokoli és gonosz terv. És egyszeriben világossá válik, hogy miért kellett ezekkel a titokzatos, katonai hétpécetes titkokat eláruló ajándékokkal meglepni a különböző államok kormányait, miért kellett az elszánt emberek e válogatott csapata segítő társaknak, miért kellett a sajtót befolyásolni... egyszerűen világossá és áttekinthetővé válik minden.

— Szörnyű terv — mormogta ismét a német rendőrtisztviselő — és a legborzasztóbb, hogy e pillanatban már aligha tudjuk megakadályozni a kivitelét.

— Igen — folytatta Cardon — azt hiszem, egy malomban örömlünk. De fügesszük fel most egyelőre nyomozati eredményeink és terveink összehasonlítását és lássunk munkához nyomban. A legelső és legsürgősebb teendő, hogy ne veszítsük el a nyomát emberünknek. Mert az, hogy felkészült az üldözésre, az bizonyosnak látszik. Van arra nézve valami terve, kártárs ur, hogy miképpen érhetjük utól Dansky őrnagyot?

— Nem sokat gondolkodtam még felőle — felelte a német rendőrtisztviselő — de azt hiszem, a legcélszerűbb lenne, ha magunk is repülőgéppel próbálnánk elérni a határt.

Cardon a fejét csóválta.

— Feltűnő és tulságosan átátszó! — válaszolta. — Innen felől minden bizonnyal felvértezte magát.

— Vonaton, vagy más hasonló eszközzel meg huszonnégyórás előnyt nyer, ami a már meglévő huszonnégyórás idővesztésünkkel tekintélyes és pótolhatatlan fegyver lehet a kezében.

A két férfi hallgatott s egyideig elgondolkozva szemlélték az íróasztalon heverő holmikat. Majd Cardon felkapta a menetrendet és idegesen lapozott benne.

— Egy óra múlva indul az express — mondotta elgondolkodva. — Azzal elmehetnénk! Igaz, hogy a kétszer huszonnégy óra nagy veszteség, de még nagyobb lenne, ha repülőgépen érkezvén meg, hirtelen futna annak, hogy a berlini rendőrfőnök, meg Cardon detektív a városba érkeztek.

— Egyébként is azt hiszem, hogy az őrnagy még a városban tartózkodik, mert pénztalásokkal és más apró-cseprő hatósági dologgal úgy is van ott még néhány napi munkája.

— Igen, válasszuk ezt az egyszerű, de biztos, vastengelyes közlekedési eszközt... Már most az a kérdés, hogy miképpen tegyük magunkat felismerhetetlenné... Jöjjön csak, rendőrfőnök ur, a szomszédos szobába velem. Ez a hálószobám, mely egyben öltözőm is. Ott majd kitalálunk valami okosat...

... Egy félóra múltán egy hatalmas bajuszu, tipikusan amerikai külsejű, jól megtermett férfi hagyta el a házat, ahol Cardon detektív lakott és a társaságában egy bő köpenyben burkolódzó, aprótermetű és fáradt arcú zsoké haladt a kapu előtt várakozó kocsifelé. Az amerikai ur kezében kis bőrtáskát vitt és kiadta az utasítást a kocsisnak, hogy hajtsa gyorsan a pályaudvarra, az expressvontat indulásához, mert előzően meg kell még néznie a versenylovakat is.

(Folytatjuk.)

VÁSÁR ÉS PIAC

Fővárosi árak december hó 5-én.

GABONATÖZSDE.

Készárúpiac. *Buza*, tiszavidéki, 77 kg-os 7.50—7.75, felsőtiszai 7.35—7.50, egyebek 7.25—7.35, 78 kg-os tiszavidéki 7.60—7.85, felsőtiszai 7.45—7.60, egyebek 7.35—7.45, 79 kg-os tiszavidéki 7—7.95, felsőtiszai 7.55—7.70, egyebek 7.45—7.55, 80 kg-os tiszavidéki 7.80—8.05, felsőtiszai 7.65—7.85, egyebek 7.55—7.65. *Pestvidéki rozs* 4.95—5.10, egyéb 4—4.10, *takarmányárpa* elsőrendű 6.70—6.80, másodrendű 6.50—6.60, *sörárpa* elsőrendű 10.50—11.50, másodrendű 9—9.60, harmadrendű 7.50—8.50, *zab* elsőrendű 7.70—7.80, másodrendű 7.60—7.70, tiszántuli *tengeri* 7.40—8, egyéb 7.90—8, *körpe* 5.80—5.90, 7-es *liszt* 9—11, 8-as *liszt* 7.80—8.10 pengő métermázsánként.

Határidőpiac. *Buza* márciusra 7.80—7.87, májusra 8.03—8.04. *Ros* márciusra 4.83—4.90, májusra 5. *Tengeri* májusra 8.05—8 pengő métermázsánként.

Vetőmagpiac. (*Maunther Ödön Magtermelő és Magkereskedelmi Rt. heti jelentése.*) A Magyar Magkereskedők Országos Egyesületének már hónapok óta folytatott tárgyalásai eredménnyel jártak és a Nemzeti Bank az illetékes minisztériumok és a Külkereskedelmi Hivatal hozzájárulásával engedélyezte lőherére és lucernára a kért kompenzációs (árneserefforgalmi) felárat, aminek következtében a belföldön mindkét cikkben emelkedtek az árak. *Baltacimagnban* a kínálat az elmúlt héten nem volt számottevő és különösen a világos pimpi-nellamentes tételekben bizonyos hiány jelentkezett. *Tavaszi búkköny* a belföldön mutatkozó jobb kereslet folytán emelkedett. A *budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos jegyzései nyersáruért, 100 kilónként, budapesti paritásban:* Repece 24.50—25.50, köles, vörös 8—8.25, köles, vegyes 7.50—8, lucerna 130—140, lőhera arankamentes 152.05—167.05, tavaszi búkköny 9—10, lenmag, nagy 25.05—26.05, tökmag elsőrendű 24—25, másodrendű 22—23, napraforgó fehér 18.05—19.05, napraforgó vegyes 10.75—11, két mák 42—44, borsó: Viktória 10—11.05, expressz 15.05—16.05, bab: szokvány 11.25—11.50, gömbölyű fűrj 18—19, hosszú 17—18, lencse kisszemű 21—24, nagy 27—37, szárított répaszelet 6.50—7 pengő métermázsánként.

Abraaktakarmánypiac. Árpakörpe 7.25, borsóhéj 5.75, borsóörpka 5.75, buzakörpka 5.50, konkolydara 6.25, lenmagpogácsa 13, napraforgópogácsa 9.50, repecpogácsa 7.75, rozskonkoly 4.90, rozskörpka 5.75, rozstakarmányliszt 7.25, tökmagpogácsa 13 pengő métermázsánként.

Takarmányvásár. Réti széna, másodrendű 3.80—4, harmadrendű csomagolásra 2.70—3.70, muharszéna 4.50—5.50, lucernaszéna 5.50—6.20, zabosbúkköny-széna 3, alomszalma másodrendű 2.10—2.80 pengő métermázsánként, zsupszalma egy kéve 30 fillér.

Cirokezakal takaró szalma átlagárban 18—20, bélés szalma átlagárban 8—10 pengő métermázsánként. *Cirokezag* ó-mag 4.50, új-mag 4 pengő métermázsánként.

Tenyészmarhák és jármosökök. Elsőrendű belföldi jármosökör (tarka) 40—

44, elsőrendű belföldi jármosökör (fehér) 38—40, másfél éves üszök 38—40, másfél éves tinók 38—42, fiatal friss fejőstehén 55—65 fillér élősúlyban, kilogrammonként.

Borjuvásár. Élő borju, belföldi szopós, elsőrendű 78—82, kivételesen 85—88, másodrendű 72—77, harmadrendű 65—70 fillér kilogrammonként.

Vágómarhavasár. Bika, tarka, másodrendű 36—42, ökör, tarka, másodrendű 38, tehén, magyar, másodrendű 35—40, tarka, másodrendű 35—36, harmadrendű 26, növendékmarha 42—45 fillér kilogrammonként, élősúlyban.

Sertésvásár. Elsőrendű uradalmi nehezertés páronként 300 kg-on felül 77—78—79, közép 250—280 kg-ig 75—76, szedett közép 220—260 kg-ig 73—75, könnyű 180—210 kg-ig 71—72, silány 100—160 kg-ig 66—70, elsőrendű öreg nehéz 300 kg-on felül 72—73, szedett öreg másodrendű 68—70 fillér kg-ként, élősúlyban.

Lóvásár. Csikó 70, ígás kocsiló (nehéz nyugati fajta) 180—450, ígás kocsiló (könnyű nyugati fajta) 130—240, számar 50, öszvér 30—105, alárendelt minőségű lovak 30—190, vágó lovak 22—150 pengő darabonként.

Juhárak. Külföldnek megfelelő prima, fiatal ürök, páronként 100 kg vagy azonfelüli súlyban 44—50, prima fiatal bárányok páronként 75—80 kg között 36—40 fillér kg-ként, valamennyi gazdaságban, etetés-itatás után mázsálva, páronként 6 kg sulylevonással.

Gyapju. *Hazánkban* az elmúlt héten mintegy 50,000 kg középminőségű fésűsgyapju cserélt gazdát, amelyből kb. 30,000 kg biharmegyei származású, benne kb. 10 százalékos bárány- és kényiretű gyapjával, 1.82 pengőért, kb. 15,000 kg borsodmegyei eredetű 1.80 pengőért adott el.

Nyersbőr. Marhabőr, minden súlyban, magyar 65, tarka 75, borjubőr, hosszú lábál 115—120 pengő kilogrammonként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej literje 32, lefőlőzött tej 6—10, tejszín 240—280, tejfél 120, centrifugált vaj 180—200, szedett vaj 180—220, tehéntúró 32—34, juhtúró 110—130, juhsajt 240, trappista sajt 140—160, grói sajt 220—240, emmentáli sajt 180—220 fillér kilogrammonként.

Baromfi és tojás. *Élő baromfi:* csirke 0.65—1.70, tyúk 1.20—1.80, pulyka 1.40—3.20 pengő darabonként. *Leölt baromfi:* hizott lud és ruca 0.90—1.10; csirke 0.90—1.40, tyúk 0.80—0.90, sovány pulyka 0.60—0.70, libamáj 3—6 pengő kilogrammonként. Tojás kosáráru (100 darab) 8—9 pengő.

Halpiac. Ponty, élő, nagyság szerint 0.85—1.05, haresa 2—2.60 pengő kilogrammonként.

Zöldsgé. Sárgarépa 4—7, petrezselyem 6—9, zeller 8—14, kalarábé (100 darab) 7—8, karfiol 7—15, vöröshagyma, közönséges 3—4, vöröshagyma, makói 4—4.50, fokhagyma 11—20, cékla 6—12, fejeskáposzta 1.80—3.60, kelkáposzta 5—12, vöröskáposzta 6—12, fejesaláta (100 darab) 5—10, torma 25—90, burgonya, őszi rózsá 3.50—4.20, nyári rózsá 4.90—5.50, Ella 3.20—3.70, kifli 8—10, champagne gomba kg-ja 1.40—2.40, fekete retek 12—14, hónapos retek csomója (kicsinyben) 0.06—0.10, zöldpaprika kg-ja (kicsinyben) 0.20—0.80, tök (főző) 8—14, sütőtök 4—10, zöldborsó kg-ja ki-

csinyben 0.60—1.20, sóska 14—24, paraj 8—18 pengő, nagybani árak.

Gyümölcs. Alma 20—105, bírsalma 25—50, körte 20—70, naspolya 40—50, áfonya 60—65, szőlő 16—36, dió 90—120, gesztenye 30—35 pengő métermázsánként.

Paprika. Termelői árak *Szegedén:* édesnemes paprika 2.70—2.80, csemegepaprika 3.20—3.40, félédespaprika 2—2.30, elsőrendű paprika 1.50—2, másodrendű paprika 0.65—0.90, harmadrendű paprika 0.35—0.45, fűzérés paprika 4.50—7.50 pengő kilogrammonként. — *Kalocsán:* édesnemes paprika 2.50—2.70, csemegepaprika 2.75—2.90, félédespaprika 2.40—2.50, elsőrendű paprika 2.20—2.30, másodrendű paprika 1.60—2, harmadrendű paprika 0.45—0.60, csövespaprika 1.45—1.60 pengő kilogrammonként.

Szesz és szeszitalok. A nagybani szeszüzletben a forgalom finomított szeszben még mindig stagnál, ellenben a többi szesz kategóriákban változatlan árban történtek üzletek. A *detailforgalomban finomított szesz* 21 pengővel drágult, *denaturált szesz* változatlan árban kelt el. *Gyümölcspálinka.* Szilárd iránzat és élénk kereslet mellett *ujtörköly* 2.90—3, *uj nyári szilvórium* 3.40—3.50, *őnyári* 4, *ő-kékszilvórium* 5, *borpárlat* 3.60 pengőn kelt el 10,000 literfokként III. táblázat + 3 százalékos forgalmi adó a termelőállomáson.

Fapiac. *Tüzifában* a forgalom gyenge. Búkkhasáb ára 280—285, cserhasáb, fél-száraz 220—225, kétéves 245—250, gyertyánhasáb 245—250 pengő budapesti paritásban.

Borpiac. *Gyöngyösön* eladott Otello, de csak kis tételekben literenként 16.2 fillérért, az árak azonban ma már 20—21 fillér között ingadoznak. *Soltvadkerten* fokontként 1.25 fillért kínáltak. *Nagykőrösn* ezerjő és rizling öbörökért már literenként 35 fillért is kínálnak. *Hevesen* 10.8 fokos literenként 18.5 fillér. *Lesenceivándon* 10 fokos bor literenként 21 fillér, 10 fokos literenként 23 fillér, 11 fokos literenként 30 fillér. *Szekszárdon* fehéröbörökért literenként 30—35 filléres árat is fizetnek. A helybeli pincészeteket a 9 százalékos borokot fokontként 1.5, a 10%-okat 1.8, míg a 11%-okat 2.3 és a 12%-okat 3 fillér Malligand-fokontkénti árban veszi be.

Idegen pénznemek vételi és eladási ára december hó 5-én. Az első szám azt az összeget jelenti, amelyet kapunk a banktól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A második szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárolunk. *Száz pengőnél többre kerül száz darab:* Angol font 1895—1935; dollár 362—372; kanadai dollár 361—381; holland forint 231.95—233.35; német márká 135.70—136.60; svájci frank 110.70—111.40 pengő. — *Száz pengőnél kevesebbre kerül száz darab:* Cseh-korona 16.95—17.07; szerb dinár 7.80—8.30; francia frank 22.30—22.50; lengyel zloty 64.65—65.15; román leu 3.42—3.46; bolgár leva 4—4.26; olasz lira 29.90—30.20; osztrák schilling 78.70—80.70 pengő.

KIADJA:
„FALU“ ORSZÁGOS FÖLDMIVÉS-
SZÖVETSÉG
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
MAYER EMIL

A BUDAPESTI RÁDIÓ

MŰSORA: 1933 DECEMBER 10—16.

BUDAPEST I. 550.5 m

Vasárnap

10

8.30: Hírek. 9—9.50: Üzenetek a rádiókiállításról. 10: Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi-templomból. Szentbeszédet mond Tóth Tihamér dr. 11.15: Evangélium istentisztelet a Deák-téri templomból. Prédikál Raffay Sándor dr. püspök. 12.20: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 12.25: Az Operaház tagjából alakult zenekar; komoly muzsika. 2: Gramofonlemez. 3: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. Siegescu Miklós dr. miniszteri s. titkár: „Versenyképesen termelni csak a tanult gazda tud.” 3.45: Zenekari hangverseny; szórakoztató zene. Közben 4.30: Székely népballadák. Elmondja Ignácz Rózsa és Köpeczi-Boócz Lajos. 5.30: „Tizenkét fogás és utána feketekáv.” Möricz Zsigmond elbeszélése. 6: A rádió tárgysorsjáték húzása. 7.05: Ifj. Sáray Elemér és cigányzenekara. Közben 7.25: Huszár Károly (Pufi) csevegése. 8.10: Sporteredmények. 8.30: Vigjáték-előadás a Studióból. „Szólhómos kerestetik.” Vigjáték 3 felvonásban. Irta Aszlányi Károly. Utána kb. 10.15: Hírek. 10.30: Guttenberg György jazz-zenekara és Veres Lajos cigányzenekara, Kalmár Pál énekszámival.

Hétfő

11

6.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 9.45: Hírek. 10: 1. Vadászat elültöltött kovács puskával. 2. Könnyű étel — nehéz étel. (Felolvasás.) Közben: Gramofonlemez. 11.10: Vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó. Időjárásjelentés. 12.05: Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara; könnyű zene. Közben kb. 12.30: Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 1.30: Gramofonlemez. 2.40: Hírek, piaci árak, árfolyamok. 3.30: A rádió diákfélőrája. „Galileo Galilei.” 4: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „Az égen minden a régi.” Peterdy Andor elbeszélése. 5.30: László Imre nagyvár nótákat énekel Horváth Dezső cigányzenekarának kíséretével. 6.10: A rádió-targysorsjáték húzása. 7.15: Surányi Miklós csevegése. 7.50: Ifj. Lányi Ernő és Zakál Dénes dal-

szerzeményei. Előadja Eyssen Irén és Székely Mihály. Zongorán kísérnek a szerzők. 9: Hírek. 9.20: Az Operaház tagjából alakult zenekar; komoly muzsika. Közreműködik Geyer Stefi (hegedű). Szünetben: Időjárásjelentés. Utána kb. 10.45: Nógrády jazz-zenekar.

Kedd

12

6.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 9.45: Hírek. 10: 1. Világhírű asszonyok: George Sand. 2. Téli italok: Grog- és puncsreceptek. (Felolvasás.) Közben: Gramofonlemez. 11.10: Vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Weidinger-szalonzene; könnyű muzsika. Közben kb. 12.30: Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 1.30: Szolnoki Farkas Jancsi cigányzenekara. 2.40: Hírek, piaci árak, árfolyamok. 3: Testnevelési tanfolyam testnevelők részére. Jancsó Ida: Pemutató tanítás. 4: Altay Margit meséi. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „A racionalizálás.” Raith Tivadar előadása. 5.30: Gy. Márkus Lili zongorázik. 6: Munkásfélóra. 6.30: A rádió-targysorsjáték húzása. 7.25: Gramofonlemez. 8.20: Az Operaház előadásának közvetítése. Wagner: „Tristan és Isolda” című operájának II. és III. felvonása. A II. felvonás után: Hírek, időjárásjelentés. Az előadás után kb. 10.50: Bura Károly cigányzenekara. Közben 11.15: Antonio Widmar olasznyelvű előadása: „A paprika és a vitamín.”

Szerda

13

6.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 9.45: Hírek. 10: 1. Régi fűresások. 2. A békevilág humora. (Felolvasás.) Közben: Gramofonlemez. 11.10: Vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Országos Postászenekar; könnyű muzsika. Közben kb. 12.30: Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 1.30: Kovács Antal hegedűl, Lux József énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 2.40: Hírek, piaci árak, árfolyamok. 3: Testnevelési előadás testnevelők részére. Jávor Albert: „A rendszeres munka testi és lelki hatása.” 3.30: A rádió diákfélőrája. „Régi sasfészek a Bakonyban.” 4:

„Mít fényképezzünk télen.“ Gyulay Ferenc dr. előadása. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés. **5:** Az Operaház tagjaiból alakult zenekar; könnyű muzsika. **6.15:** A rádió-tárgysorsjáték húzása. **7.15:** „Táplálkozásunk télen“. Torday Árpád dr. előadása. **7.45:** Nagy Géza zongorázik. **8.30:** Kis színpad. „Csend . . . várni.“ Színjáték egy felvonásban. Irta Vitéz Miklós. **9.15:** Hírek. **9.35:** Budapesti Hangverseny Zenekar; komoly zeneművek. **Szünetben:** Időjárásjelentés. **11:** Hetényi-Heidelberg Albert—Buday Dénes—Sebő Miklós triója.

Csütörtök 14

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Magyar városok: Pécs és Mecsek. 2. Mai kis lexikon. (Felolvasás). **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vízjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Szervánzky-szalonzene; könnyű muzsika. Közben kb. **12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Haris Győző vokalkvartettje; dalok. **2.40:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **3:** Testnevelési előadás testnevelők részére. Szukováthy Imre dr.: „A helyes testgyakorlás jó és a helytelen testgyakorlás káros következményel.“ **4:** Bánky Sándor ifjúsági előadása. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** A földművelésügyi minisztérium rádióelőadás-sorozata. Gazdatanfolyam. Kolbál Károly gazdasági akadémiai tanár: „A helyes talajművelés.“ **5.30:** Gramofonlemez. **6.15:** A rádió-tárgysorsjáték húzása. **7.20:** Orosz Julia és Venczell Béla énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor és Pongrácz László; műdalok. **8.25:** „A Magyar Nemzeti Stadion.“ Karafiáth Jenő dr. előadása. **9:** A Mária Terézia 1. honvédszázados zenekara; könnyű muzsika. **10.50:** Hírek, időjárásjelentés. **10.30:** Melles-vonósnégyes; komoly zene. **11:** Magyar Imre cigányzenekara.

Péntek 15

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Időszerei apróságok. 2. Tíz perc egészségügy. A betegségek okozóiról. (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vízjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Szmirnov Szergej balalajkazenekara. Közben kb. **12.30:** Hírek. **1.15:** Idő-

jelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Gramofonlemez. **2.40:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **3.30:** A rádió diák-felőrája. „Tacitus ír . . .“ **4:** Az államrendőrség zenekara; könnyű zene. Közben **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd **5:** „Hatvanéves a magyar rendőrség.“ Vitéz Benedek Géza előadása. **5.20:** A rendőrszeneke műsorának folytatása. **5.40:** „Lotz Károly centennáriuma.“ Ybl Ervin dr. előadása. **6.10:** A rádió-tárgysorsjáték húzása. **7.10:** A rádió küllgyi negyedőrája. **7.25:** Az Operaház előadásának közvetítése. „Fidelio.“ Dalmü 2 felvonásban. Zenéjét szerzette: Beethoven. **Az I. felvonás után:** Hírek. **Az előadás után:** Időjárásjelentés. **Majd:** Rácz Béla cigányzenekara.

Szombat 16

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Kazinczy levelesládájából. 2. Faludi-versek. (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vízjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Simenszky Valéria zongorázik, Moór Julia énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. Közben kb. **12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Gödöllői Vidék József cigányzenekara. **2.40:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **4:** A „Rádióélet meseórája“. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** A rádió-tárgysorsjáték utolsó húzása a Városi Színházban „Vidám délután“ keretében. **7.30:** Mit üzen a rádió. **8:** Népszerű gramofonlemez. **9:** Hírek. **9.20:** Bertha István szalonzene; könnyű muzsika. **10.20:** Időjárásjelentés. **10.25:** Toll Árpád és Janosi cigányzenekara. Szánthó Gyula énekszámával.

BUDAPEST II. 840 m

VASÁRNAP, december hó 10, délután
3—3.45: Gramofonlemez.

CSÜTÖRTÖK, december hó 14, délután
5—5.30: Gramofonlemez.

SZOMBAT, december hó 16, este 7.30:
Gramofonlemez. **Utána:** A hét eseményei.

A RÁDIÓ címe:

Budapest, VIII, Sándor-uíca 7